

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor: Bohdan Jarochoński

Nr. 561 P

Poznań, środa dnia 6 grudnia 1933

Rok XXVIII

Poznań, 5 grudnia.

Po wyroku, skazującym „Przegląd Codzienny”

W wydaniu porannym ogłosiliśmy nie tylko sentencję wyroku w sprawie przeciwko „Przeglądowi Codziennemu”, lecz również dosłowne brzmienie szczegółowych ustnych motywów wyroku, by Czytelnik mógł się bezstronnie zorientować w ocenie sprawy przez sąd orzekający.

Motywy dzielią całokształt kwestyj, wchodzących w rachubę, na trzy kategorie, a mianowicie na: 1) stosunek „Kurjera Poznańskiego” do zagadnienia niemieckiego jako takiego, 2) na stosunek korespondenta berlińskiego pisma naszego red. Drobniaka do ruchu hitlerowskiego i 3) na sprawę byłego dyrektora wydawnictwa naszego p. Edw. Pawłowskiego.

Pierwsza kwestja — stosunek „Kurjera Pozn.” do zagadnienia niemieckiego — jest tak oczywista i notoryczna, że tylko zupełny upadek moralny po stronie „sanacyjnej” i bezprzykładny cynizm pisma tego typu, co „Przegląd Codzienny”, mógł spowodować, że sąd musiał się w ogóle tą sprawą zajmować. Sąd stwierdził, że „Kurjer Pozn.” „znany jest ze swego antyniemieckiego stanowiska” i uznał za „niewytwarzające krytyki” — („stuprocentowo przeprowadzone”) dowody obrońcy oskarżonego, jakoby „Kurjer Pozn.” „służył za tubę Berlina”, był „krzyżacką agenturą” i jakoby w nim „zrodziła się zdrada rodaków naszych w państwie hitlerystów”. Sąd orzekł, że tym zarzutem — powiedzmy od siebie: oszczerstwom — „zadają kłam liczne artykuły „Kurjera Pozn.” o zupełnie przeciwnej treści”.

Jeżeli chodzi o kwestję drugą — o stosunek korespondenta naszego berlińskiego p. Drobniaka do ruchu hitlerowskiego —, sąd odparł i tutaj oszczercze zarzuty, jakoby red. Drobniak „glorifykował brunatne rządy”, powodując „bratanie się” obozu naszego z ruchem hitlerowskim, czy zgoda zawieranie „sojuszu endecko - hitlerowskiego”.

O korespondencjach berlińskich p. Drobniaka sąd wypowiedział tylko opinię, że „techną one wielką dozą sympatii dla ruchu (hitlerowskiego) jako takiego”, szczególnie, o ile chodzi o walkę z Żydami oraz walkę o naprawę moralności. Motywy wyroku mówią też o nawiązaniu przez p. Drobniaka „kontaktów osobistego, a nawet duchowego z hitlerowcami”.

O tym kontakcie osobistym powiadają motywy na innym miejscu, że istniał on „zgodnie z obowiązkiem korespondenta zagranicznego”. Co to jest „kontakt duchowy”, to pod względem prawnym rzecz dość elastyczna, tak, że ten zarzut nie był wcale objęty naszą skargą. Jeżeli motywy wyroku w jednym jedynym miejscu — w przeciwstawieniu do innych, w których mowa tylko o red. Drobniku — powiadają, że to „Drukarnia Polska” za pośrednictwem

Ku zbliżeniu włosko-sowieckiemu

Z pobytu Litwinowa w Rzymie — Rozmowy z Mussolinim są pokryte mgłą tajemnicy — Przepuszczenia prasy włoskiej — Wyjazd do Berlina?

Rzym (Tel. wł.) Litwinow przyjeżdżał w Kwirynale przez króla włoskiego. Po tej audjencji komisarz sowiecki udał się w towarzystwie sekretarza stanu min. spraw zagr. Stuwicha na osuszone słynne bagna pontyjskie.

Następnie odbyła się na Kapitolu herbatka, wydana przez gubernatora, poczem w ambasadzie sowieckiej zorganizowano przyjęcie, w którym wziął również udział Mussolini i szereg innych wysokich osobistości z politycznego świata faszystowskiego oraz korpus dyplomatyczny z wyłączeniem przedstawicieli tych państw, które nie utrzymują żadnych stosunków dyplomatycznych z Sowietami.

Rzym (PAT). Koła miarodajne włoskie i sowieckie w dalszym ciągu zachowują rezerwę w zakresie treści rozmów, jakie odbyły się między Mussolinim i Litwinowem. Wczorajsza wieczorna prasa zamieściła dłuższe komentarze i artykuły wstępne, przeważnie rozwijając treść komunikatu oficjalnego Zbliżony do tutejszego M. S. Zagr. „Giornale d'Italia” pisze, że Włochy zawsze dążyły do tego, aby Rosja sowiecka zajmowała w koncordacie narodów przynależne jej stanowisko i aby uzupełnić pakt czterech przez jej współpracę. Spotkanie rzymskie przyczyni się do wyjaśnienia stosunków międzynarodowych na korzyść pokoju.

„Tribuna” zaznacza, że między Morzem Czarnym a Morzem Śródziemnym w jego części wschodniej zbiegają się interesy Włoch, Turcji i Rosji. Zdaniem dziennika myśla się ci, którzy sądzą, że Włochy faszystowskie nie mogą prowadzić autonomicznej polityki we wschodniej części Morza Śródziemnego. Organ syndykalistów „Lavoro Fascista” podkreśla znaczenie szybkiej ratyfikacji paktu przyjaźni i nieagresji, zawartego 2 września br.

Koła kościelne zaprzeczają kategorycznie pogłoskom o kontaktach bezpośrednich lub pośrednich między Watykanem a Litwinowem i wykluczają moliwość pośrednictwa Włoch w tym kierunku.

Berlin (PAT). Rzymski korespondent „Börsen Ztg.” donosi, że według krążących tam pogłosek, Litwi-

now w drodze powrotnej do Moskwy wstąpić ma do Berlina. W czasie wizyty rzymskiej sprawy niemiecko-sowieckie nie były bezpośrednio omawiane.

Paryż (PAT). Według doniesień z Rzymu Litwinow przed powrotem do Moskwy zamierza zatrzymać się w

Wiedniu, Monachjum i ewentualnie w Berlinie.

Paryż (PAT). Dotychczas jedynym konkretnym wynikiem spotkania Mussoliniego z Litwinowem zdaniem „Le Temps” jest zapowiedź ratyfikowania w najbliższym czasie paktu przyjaźni sowiecko-włoskiej.

„Wschód krajem przyszłości Niemiec”

Otwarcie specjalnej wystawy z pod znaku „Drang nach Osten” — Znamienne przemówienie min. Fricka, Rosenberga i Kubego

Berlin (Tel. wł.). Wczoraj nastąpiło tu otwarcie wystawy „wschodu”. Po słowie wstępnym kierownika Związku niemieckiego wschodu dr. Luedtkego przemawiał minister spraw wewnętrznych Rzeszy Frick, który podkreślił dążenie Niemiec do przyłączenia z pomocą niemieckiemu wschodowi. Rząd Rzeszy kierować się będzie przytem słowami Bismarcka, że los wschodu jest także losem Rzeszy.

Po przemówieniu Rosenberga, nadprezydent Kube wskazał na konieczność kontynuowania energicznej akcji osiedleńczej na wschodzie dla stworzenia w ten sposób wału ochronnego, silniejszego od wszelkich twierdz. W tym względzie nie można się cofać przed żadnym „kultem przodków” (t. zn., należy wytepić wszystko, co przypomina polskość i słowiaństwo — przyp. red.).

Burze i trzęsienie ziemi we Włoszech

Paryż (Tel. wł.) Trwające od szeregu dni deszcze i burze spowodowały na wybrzeżu sycylijskim ogromne szkody. Wiele rzek wylało, przy czym największe ucierpiały sady i plantacje owocowe, gdzie szkody przekraczają niejednokrotnie kilka milionów lirów.

Na południu od Messyny zarejestrowano dość silne trzęsienie, którego ognisko znajduje się prawdopodobnie na morzu. Wstrząsy wywołały wśród publiczności paniczny strach, a w pewnych wypadkach nie obeszło się bez szkód materialnych.

Szał alkoholowy ogarnął Amerykę

Nowy Jork (PAT). Dziś dozwolona będzie w całych St. Zjedn. sprzedaż napojów alkoholowych.

W N. Jorku, Chicago, dalej innych większych miastach hotele i restauracje oraz kawiarnie czynią wielkie przygotowania do pogrzebu prohibicji. Dziesiątki okrętów, naładowanych wszelkiego rodzaju trunkami zbliżają się do brzegów Ameryki. Setki samo-

chodów ciężarowych z beczkami i skrzyniami oczekują nad granicą kanadyjską i meksykańską chwili, by ją przekroczyć po zniesieniu obowiązującego jeszcze zakazu.

Destylarnie amerykańskie wykazują również przyspieszoną działalność. Władze nie mogą nadać w wydawaniu pozwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych.

p. Drobniaka „nawiązała kontakt osobisty i duchowy z hitlerowcami”, to zaznaczamy, że w instancji apelacyjnej przypomniemy, że red. Drobniak zeznał pod przysięgą, iż w tej mierze nie otrzymał od nas żadnych zleceń, nie dawał nam żadnych sprawozdań, mając, przeciwnie, instrukcję przyglądania się wszystkiemu „z łoża” i obiektywnego referowania dla dobra Czytelników, całego społeczeństwa i państwa.

Sprawa trzecia — p. Edw. Pawłowskiego — interesuje nas tylko pośrednio. Jest zaprawdę ironją losu, że w procesie tym jesteśmy łączeni z p. Pawłowskim, z którym stoczyliśmy twardą, ciężką, bezwzględna walkę, nim przed rokiem opuścił nasze wydawnictwo i sprzedał nam swoje akcje, — że jesteśmy łączeni z tym samym p. Pawłowskim, który dziś przeciw stoi po drugiej stronie barykady politycznej, który przy wyborach ostatnich całą siłą angażował się na rzecz „sana-

cyjnego” t. zw. Narodowego Bloku Gospodarczego, z którego ramienia na pierwszym miejscu kandydował w Bydgoszczy i na pierwszym miejscu przepadł zięć p. Pawłowskiego, p. Strzyżowski, mający prokurę jego wydawnictwa „Kurjera Bydgoskiego”.

Powtarzamy: ironja to losu. Ale właśnie jako polityczni, a nawet moralni przeciwnicy p. Pawłowskiego stwierdzamy to, cośmy już zaznaczyli przed sądem, że naszym zdaniem p. Pawłowski w sprawie ulotek plebiscytowych ma czyste sumienie, ponieważ wykonał je na zlecenie odnośnych czynników komitetu plebiscytowego, by zmarnować w plebiscycie głosy niemieckie.

Od orzeczenia w meritum sprawy tych ulotek sąd się powstrzymał ze względów formalnych. Mamy nadzieję, że sąd apelacyjny jednak wkroczy w tę dziedzinę, bo pragniemy, by sprawa ta została autorytatywnie wyjaśnio-

na.

Motywy wyroku używają o ulotkach plebiscytowych — chociaż sąd nie wypowiedział się merytorycznie w tej sprawie — określenia „ulotki o treści antypolskiej”. „Przegląd Codzienny” wyzyskuje to w tym sensie, jakoby sąd był orzekł merytorycznie, że drukowanie tych ulotek godziło w interes państwa polskiego. A przecież motywy mówią wyraźnie, że sąd nie ustalił „faktu, jaki był motyw druku i przeznaczenie tych ulotek”, że „nie ustalono w sposób przekonujący prawdziwego ich przeznaczenia”. Czyli, że ta sprawa została otwarta dla decyzji instancji apelacyjnej, przed którą staną nowi miarodajni świadkowie, jak np. p. Leon Przybyszewski, b. wicekonsul Rzeczypospolitej w Kwidzynie.

To wszystko stwierdzamy — powtarzamy — jako przeciwnicy p. Pawłowskiego.

„Rasa biała skazana na wymarcie”

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Paryż, 3 grudnia.

Jednym z niezmiernie zatrważających objawów doby obecnej, to wyludnianie się białej rasy. Już przed wojną różne narody praktykowały zgubny system dwojga dzieci. Obecnie obyczaj ten rozciąga się na liczne kraje, zagrażając formalnie istnieniu naszej cywilizacji.

Francuskie „Stowarzyszenie Narodowe dla Powiększenia Ludności”, gromadzące około 30 000 członków, pragnie zapobiec temu niebezpieczeństwu. W jaki sposób? Przez wykazanie jak najszerszej opinii niebezpieczeństwa, wynikającego dla kraju ze zmniejszenia się ludności, co może pociągnąć nietylko ruinę państwa, ale także przysłać inwazję. Dlatego też stowarzyszenie to stawia sobie za zadanie: pouczanie młodzieży o obowiązku zakładania ognisk domowych; wykazywanie konieczności zawierania związków małżeńskich; osiągnięcie od parlamentu ustaw, biorących w opiekę rodzinę. W tym celu, stowarzyszenie to w porozumieniu z ministerstwem wojny wysyła bardzo liczne ilustrowane broszury do wszystkich pułków; dostarcza ciału profesorskiemu potrzebnych dowodów; wydaje afisze, filmy.

Mam właśnie przed oczami ostatnią publikację „Alliance nationale”, wydaną pierwszorzędnie pod nagłówkiem „Rasa biała skazana na wymarcie”. Liczne tablice oraz wykresy jeszcze wybitniej uwydatniają powyższą tezę; wymowa zaś statystycznych obliczeń jest wprost zastraszająca. Znajdujemy się bowiem wobec prawdziwej rewolucji demograficznej, której konsekwencje mogą być nieprzewidywane. P. Fernand Boverat, autor tej publikacji, wykazuje za pomocą cyfr teraźniejszy i przyszły obraz rasy białej, a nie jest on bynajmniej różowy.

Już w ciągu ostatniego stulecia dało się zauważyć ograniczenie liczby dzieci. Zanikają ogniska domowe, liczące 12 dzieci. Od trzech zaś ostatnich pokoleń, zmniejszenie liczby urodzin postępuje w całej Europie. Rodziny, mogące poszczycić się 3—4 dziećmi, stają się niemal wyjątkami. Zjawisko to daje się zauważyć nietylko we Francji, czy w Anglii, ale nawet w krajach tak silnie rozradzających się jak Polska, lub Włochy. Zło rozciąga się znacznie dalej, ponieważ obejmuje Stany Zjednoczone i Nową Zelandję; zagraża ono słowem cywilizacji zachodniej. Niebezpieczeństwo jego występuje tem dobitniej, gdy się pomyśli, że rok rocznie przychodzi na świat 14 milionów dzieci w Chinach, 11 w Indjach, 2 w Japonii.

Zmniejszenie się liczby urodzeń daje się przedewszystkiem zauważyć w wielkich miejskich skupieniach. Przekład ten niestety, działa i na małe miasta, a nawet i na wieś. Istnieją stolice, w których liczba urodzeń zmniejszyła się o trzy czwarte w ciągu 30 lat.

Nie należy porównywać jedynie liczby urodzeń z liczbą śmierci mieszkańców danego kraju, by zdać sobie sprawę ze stopnia jego żywotności. Wiadomo bowiem, iż śmiertelność jest nieznaczna do 15 lat, a poważna u starców; z drugiej strony ma się dzieci łatwo, posiadając 25 lat, a trudno, gdy ma się lat 70. Dlatego, by zabezpieczyć żywotność danego narodu ludności, należy liczyć troje dzieci na jedno małżeństwo.

W obecnej jednak chwili, większość narodów, należących do białej rasy, nie może poszczycić się taką sytuacją. We Francji bowiem liczba ta spadła do 2,2, w Polsce wynosi jeszcze 3,5, we Włoszech 3,6, w Hiszpanji i Rumunii 3,7.

Kryzys urodzeń nie jest zresztą jedyną przyczyną zła. Należy do niego dodać kryzys małżeński, objawiający się np. we Francji. Dotknięte nim są narody, które uczestniczyły w ostatniej wojnie. Konsekwencje tego stanu rzeczy będzie można zauważyć zwłaszcza w okresie od 1935 r. do 1950 r., kiedy w samej Francji będzie brakowało 600 000 małżeństw, a w Niemczech milion! Jeżeli zaś liczy się jedynie dwoje dzieci na małżeństwo, to, opierając się na powyższej liczbie, Francja zostanie pozbawiona 1 200 000 urodzeń, a Niemcy 2 milionów.

Poza tem niebezpieczeństwem należy również wziąć pod uwagę ograniczenie płodności. Nietylko w Paryżu, Berlinie, ale również i w innych wielkich ośrodkach można zauważyć zwłaszcza od czasu wojny — większą liczbę małżeństw od liczby urodzeń. Przyczyną się do tego niezawodnie ogólna sytuacja ekonomiczna; konieczność zarabiania na życie nietylko męża, ale także żony. Jeżeli mieszkańcy stolic nietylko

europejskich, ale również amerykańskich, będą trzymali się obecnej „stopy”, to płodność ludów białej rasy w 15—20 latach, stanie się jeszcze słabszą. Od 1927 r. zwłaszcza, stopa procentowa urodzeń zmalała specjalnie, zwłaszcza w Wielkiej Brytanji i w Niemczech. W tych krajach śmiertelność obecnego pokolenia jest wyrównana jedynie w dwóch trzecich urodzinami, w Szwecji sytuacja przedstawia się jeszcze gorzej.

We wszystkich krajach, zwiększa się równocześnie liczba starców, wskutek postępów sztuki lekarskiej, a także wskutek zmniejszonej liczby urodzeń. W Niemczech np. obliczono, że za 40 lat liczba starców zdwoi się, podczas gdy cała ludność w tym czasie spadnie poniżej obecnej cyfry. Nieinaczej stanie się i we Francji, gdzie liczba starców zwiększy się w 1970 r. o cały milion!

Na podstawie oficjalnych statystycznych obliczeń niemieckich, o ile płodność kobiet zmniejszy się w 25 przyszłych latach o 25 proc. w porównaniu do liczb z 1927 r., pozostając następnie niezmienną, to liczba mieszkańców Niemiec, wynosząca obecnie 65 milionów, nie przekroczy w 1945 r. 67 milionów, a spadnie w 1975 r. do 60 milionów. Według zaś bardziej pesymistycznie zapatrującego się na rozwój stosunków socjologa niemieckiego E.

Kahna, wynosić ona będzie wówczas zaledwie 49 milionów.

Przechodząc do Francji, można powiedzieć, iż jeżeli powyższe horoskopy zrealizowałyby się, liczba urodzeń francuskich, wynosząca w 1932 r. — 722 000, spadłaby w 1980 r. do 300 000; inaczej mówiąc, liczba mieszkańców ówczesnej Francji wynosiłaby tylko 29 milionów! Wiadomo zaś, iż naród, którego ludność zmniejsza się z powodu braku urodzeń, nie staje się małym narodem, ale przedewszystkiem narodem starców. Wobec powyższego niebezpieczeństwa, państwo musi posiadać „politykę urodzeń”. Zrozumiały to doskonale Włochy faszystowskie.

Nieuniknionym skutkiem wymierania rasy białej, stałoby się utracenie przez nie wyższości światowej na rzecz zwłaszcza narodów azjatyckich. Konsekwencje zaś natury moralnej i ekonomicznej nie byłyby mniejsze. Dlatego też p. Boverat, autor tej pouczającej publikacji, kładzie specjalny nacisk na demoralizację młodzieży, oświadczając, iż powrót do wiary chrześcijańskiej potrafiłby złu zaradzić. Niestety należy jednak liczyć się z istniejącym stanem rzeczy. Dlatego też przewodnicy Kościoła dla dopięcia swego celu, nie powołują się już jedynie na autorytet religii, ale także na powinności moralne wobec ojczyzny i społeczeństwa. Wobec tego ogólne wysiłki nietylko serc, ale i myśli powinny zmierzać do zachowania żywotności rasy przez głoszenie konieczności jej rozwoju, a tem samem utrzymania cywilizacji zachodniej.

I. BRIARES.

Budżet samorządów w Polsce

Przesilenie gospodarcze postawiło wszystkie bez wyjątku samorzady w nader ciężkim położeniu, tak dalece, że te z nich, które niedość szybko zdążyły się przystosować do zmniejszonych znacznie dochodów, nie były w stanie wywiązać się ze swych zobowiązań, nawet w zakresie obsługi swego zadłużenia.

Biorąc pod uwagę dwa ostatnie lata, za które zamknięcia zostały już sprawdzone, mianowicie 1930/31 i 1931/32, przekonamy się, że wydatki (zwyčajne i nadzwyczajne) naszych samorządów zmniejszyły się o 24,7 procent (z 1.183.1 do 890.4 milj. zł), przy czem gmin wiejskich o 16,0 proc. (ze 160.9 do 135.1 milj. zł), miast — o 23,9 proc. (z 631.3 do 480.4 milj.), powiatowych związków komunalnych o 27,4 proc. (z 203.1 do 147.5 milj.), samorządu wojewódzkiego (poznańskiego i pomorskiego) — 29,1 proc. (z 25.4 do 18.0 milj.) i woj. śląskiego — 33,3 proc. (ze 162.4 do 109.4 milj. zł). W ten sposób samorząd gminny najmniej stosunkowo zredukował swoje wydatki, co było zwłaszcza dotkliwie dla znajdującego się w katastrofalnym położeniu rolnictwa.

Przechodząc do ważniejszych pozycji, należy zauważyć, że pomimo zmniejszenia prawie wszystkich wydatków, niektóre z nich stosunkowo nawet wzrosły. Do takich należą przedewszystkiem wydatki na administrację, z 19,4 proc. bowiem ogólnych wydatków w r. 1930/31 podniosły się do 20,4 proc. w r. 1931/32, przy czem w samorządach gminnych z 34,3 proc. do 34,7 proc., w powiatowych z 13,7 proc. do 15,2 proc., w wojewódzkich — z 7,9 proc. do 10 proc. i jedynie na administrację w woj. śląskiem wydano mniej, gdyż odpowiednio 26,4 i 22,9 proc.

Najwięcej ucierpiała komunikacja, zarówno w liczbach bezwzględnych, jak i stosunkowych. W całej Polsce zmniejszono na cele komunikacyjne wydatki z 18,1 proc. do 14,0 proc. (z 214.1 do 124,5 milj. zł), w tem gminy z 12,5 proc. na 9,5 proc., miasta z 10,6 na 7,2 proc., powiaty z 43,1 na 37,7 proc. (z 87,6 na 55,6 milj. zł), wojewódzki samorząd z 38,2 na 30,6 proc. i woj. śląskie z 29,4 proc. na 16,0 proc. Ponieważ szosy w Iwiej części należą do samorządu, zrozumiałe są narzekania właścicieli samorządów na opłakany stan naszych dróg bitych.

Poważnie ucierpiała pozycja „kultury i sztuki”, która nigdy coprawda znaczna nie była, a obecnie spadła do minimum, stanowiąc odpowiednio 2,1 proc. i 1,7 proc. wszystkich wydatków. Pomimo małych funduszy przeznaczonych na cel powyższy, jednak najpierw je obcięto. Na podkreślenie natomiast zasługuje, że inne pozycje, mające poważną doniosłość społeczną, ucierpiała stosunkowo niewiele. Tak więc wydatki na oświatę cokolwiek wzrosły — z 13,3 do 13,5 proc. ogólnych wydatków, przy czem w gminach (24,4

proc. i 23,5 proc.) i powiatach (2,5 i 2,1 proc.) się zmniejszyły, w miastach wzrosły (z 9,8 proc. na 10,2 proc.); na opiekę społeczną wydatki również wzrosły w naszym samorządzie (z 8,1 proc. na 10,0 proc.). Poważnie natomiast zwiększyły się stosunkowo wydatki na zdrowotność i szpitalnictwo, gdyż z 10,4 proc. na 18,9 proc. (ze 122,6 milj. zmniejszyły się tylko do 97,0 milj. zł).

Obraz nie byłby zupełny, gdybyśmy pominęli długi naszych samorządów i ich obsługę. Pod tym względem sprawa przedstawia się o tyle źle, że pomimo wzrostu stosunkowego tych wydatków (z 10,4 proc. na 11,1 proc.), sumy na ten cel wydatkowane poważnie spadły — ze 123,2 do 99,0 milj. Oczywiście mogło się to stać tylko dlatego, że niektóre samorzady nie były w stanie wybrnąć z kłopotów, dopuszczając nawet weksle do protestu. We wszystkich wszakże samorządach wydatki na opłatę długów stosunkowo wzrosły (jedynie w miastach cokolwiek się zmniejszyły — z 15,7 proc. do 15,6 procent), w woj. śląskiem wzrosły nawet poważnie — z 1,5 proc. do 3,8 proc. (z 2,5 do 4,2 milj. zł). Nie ulega wątpliwości, że jest to jedna z najdotkliwszych bolączek naszych samorządów.

Prasa niemiecka o meczu Polska — Niemcy

Prasa niemiecka zamieszcza bardzo obszerne, często kilkusetwierszowe sprawozdania z meczu piłki nożnej, rozegranego w niedzielę w Berlinie między reprezentacjami Polski i Niemiec. Nawet małe pisma prowincjonalne wysłały na ten mecz swoich specjalnych przedstawicieli do stolicy Rzeszy. Wszystkie bez wyjątku dzienniki z ogromnym entuzjazmem wyrażają się o grze polskiej drużyny.

„Frankfurter Zeitung” stwierdza, że rezultat 1:0 na korzyść Niemiec nie odpowiada przebiegowi gry, gdyż drużyna polska pod względem technicznym i taktycznym nietylko stała całkowicie na równym poziomie z drużyną niemiecką, ale częściowo wyraźnie nad nią przeważała. Pismo uważa bramkę, zdobytą przez Niemców w ostatniej chwili, raczej za szczęśliwy zbieg okoliczności.

„Vossische Zeitung” pisze:

„Polacy okazali się, wbrew ogólnym przewidywaniom, przeciwnikiem nietylko szybkim, pełnym zapału i bojowym, ale także lepszym technicznie i przedewszystkiem dojrzałym taktycznie. Grali oni jasno i mądrze i mieli „wedle punktów” znaczną przewagę.”

W dalszym ciągu „Vossische Zeitung” krytykuje ostro drużynę niemiecką, twierdząc, że jedynie Haringer wykazał poziom istotnie między-

narodowy. Powracając do drużyny polskiej, pismo podkreśla jeszcze raz: „Goście sprawili jak najprzyjemniejszą niespodziankę. Kombinowali nieoczekiwanie pięknie i lepiej, niż ich przeciwnicy, kombinowali nawet za dużo. Bardzo dobry sędzia szwedzki Olsson miał łatwą robotę, ponieważ obie drużyny grały bez zarzutu „fair”, podobnie widzowie byli wzorowo obiektywni.”

„8 Uhr-Abendblatt” stwierdza, że publiczność niemiecka początkowo nie wie wiedziała o drużynie polskiej, ale już w ciągu pierwszej połowy gry dowiedziała się wszystkiego. Widzowie przekonali się, że reprezentacja Polski — to dobrzy znawcy footballu europejskiego.

Pismo podkreśla, że mecz, mimo 5. stopniowego mrozu cieszył się olbrzymią frekwencją publiczności, która napłynęła ze wszystkich części Berlina tramwajami, omnibusami, kolejką podziemną, samochodami, a w dużej części i piechotą. Przed meczem w całym mieście toczyły się na jego temat namiętne dyskusje. Stadion wypełniony był do ostatniego miejsca.

Młodzież nadal bez nauki religii

Pisaliśmy już, że od kilku miesięcy seminarijny nauczycielskie i żeńskie gimnazjum w Łomży, a także gimnazjum w Ostrowiu Mazowieckim są bez nauki religii, ponieważ władze szkolne nie powołały dotąd na te stanowiska wyznaczonych księży. Rodzice, którzy udali się w tej sprawie do władzy diecezjalnej, dowiedzieli się, że władza kościelna uczyniła wszystko co mogła, aby młodzież miała swoich księży prefektów.

Tymczasem władze szkolne, mimo kilkakrotnych nalegań władzy kościelnej, księży prefektów nie powołują. Tym sposobem setki młodzieży są pozbawione nauki religii i opieki duszpasterskiej. (KAP.)

Wobec zwalczania w szkołach stowarzyszeń religijnych

Polska Katolicka Agencja Prasowa donosi:

W dniu 2 bm. zebrała się w Warszawie na narady komisja prawna Episkopatu. Między innemi komisja poświęciła swoją uwagę różnym zagadnieniom Akcji katolickiej, zyskującej coraz większe zrozumienie w społeczeństwie. Nadto zastanowiono się nad sprawą opłat za służbę kościelną do kas chorych i do Z. U. P. U. i zapoznano się z projektami nowych programów nauki religii. Wobec coraz częstszych skarg, napływających do księży biskupów, na utrudnienie życia religijnego młodzieży szkolnej wskutek zwalczania przez szkoły stowarzyszeń religijnych, komisja powzięła odpowiednie postanowienia w celu zachowania praw Kościoła i rodziny co do religijnego wychowania dzieci. Po ztem komisja wyjaśniła kilka spraw, przedłożonych jej bądź przez kurje biskupie, bądź przez organizacje katolickie.

W konferencji wzięli udział obaj księża kardynałowie Kakowski i Hlond, księga metropolity Sapięha i Jałbrzykowski i księga biskupi Przezdziecki, Łukomski, Jasiński, Adamski i Lisowski. (KAP.)

Semici — chrześcijanie

„Hajnt” z 21 ub. m. podaje sprawozdanie z konferencji, odbytej w Berlinie przez świeżo utworzony „Związek żydowsko-chrześcijański obywateli”:

„Związek pragnie bronić interesów 4 czy 6 milionów Niemców od urodzenia i z wychowania, uważających się za Niemców, których nacjonalistyczne ustawy nie uznają za Niemców, gdyż w drugim lub trzecim pokoleniu pochodzą oni od Żydów.”

Prezes tego Związku, adwokat Ginter Kac, zobrazował ciężki stan moralny i materialny tej kategorii osób:

„Los tych niearyjskich chrześcijan jest gorszy od losu czystej krwi Żydów, bowiem ci ostatni mają przynajmniej swoje filantropijne stowarzyszenia i inne tego rodzaju organizacje, a semici - chrześcijanie nawet tego nie posiadają.”

U więźniów brzeskich

Warszawa. (Tel. wł.) Dokonano zajęcia mebli także w mieszkaniu p. Pragierowej oraz Barlickiego. (Wł.)

Uroczystości ku czci Mickiewicza w Stambule

Odświeżenie tablicy pamiątkowej na frontonie domu, w którym zmarł nasz Wieszech

Stambuł. (PAT.) Odbyła się tu uroczystość odświeżenia tablicy pamiątkowej, wmurowanej na froncie domu, w którym w r. 1855 zmarł Adam Mickiewicz. Dom ten został w swoim czasie nabyty przez rodzinę Ratyńskich, która chciała go zachować jako narodową pamiątkę.

W uroczystości wzięła udział liczna kolonia polska, członkowie ambasady polskiej, konsul generalny, goście oraz przedstawiciele prasy.

Na tablicy umieszczona jest podobizna Mickiewicza w płaskorzeźbie, dłuta polskiego artysty - rzeźbiarza Bilińskiego. Pod płaskorzeźbą wyryty jest podpis w języku polskim i tureckim: „Naszemu wieszczowi Adamowi Mickiewiczowi w rocznicę zgonu Polacy w Stambule.” Podczas uroczystości wygłosił konsul gen. p. Wegnerowicz przemówienie w języku polskim, a p. Gasztowt w języku francuskim. Tego samego dnia odbyła się w Domu Polskim specjalna akademja

zna Mickiewicza w płaskorzeźbie, dłuta polskiego artysty - rzeźbiarza Bilińskiego. Pod płaskorzeźbą wyryty jest podpis w języku polskim i tureckim: „Naszemu wieszczowi Adamowi Mickiewiczowi w rocznicę zgonu Polacy w Stambule.” Podczas uroczystości wygłosił konsul gen. p. Wegnerowicz przemówienie w języku polskim, a p. Gasztowt w języku francuskim. Tego samego dnia odbyła się w Domu Polskim specjalna akademja

siada przyrząd do wyrzucania ich na lotniska, na których samolot nie lądował.

Ponieważ według przepisów międzynarodowych, dotyczących nawigacji powietrznej, zrzućcie ciężarów w locie nie jest dozwolone, w angielskich kołach lotniczych zrodziło się uzasadnione podejrzenie, że są to samoloty, przystosowane do potrzeb wojennych i ich przeznaczeniem jest zrzućcie bomb.

Aresztowanie undowców

Warszawa. (Tel. wł.) W Przemysłu dokonano 30 aresztowań i ujęto powiatowy komitet U. O. N. (w)

Kasa chorych i lekarze

Warszawa. (Tel. wł.) Lekarze Kasy Chorych we Lwowie postanowili od 1 stycznia zrezygnować z swoich stanowisk, o ile zarząd Kasy będzie trwał nadal w zamiarze redukcji poborów lekarskich o 44 proc., ofiarowując im 11 proc. efektywnych wpływów. Sytuacja jest o tyle dziwna, że zarząd Kasy na liczne zapytania nie daje odpowiedzi, co zamierza uczynić z pozostałą kwotą 89 procent. (w)

Na akcję budowlaną

Warszawa. (Tel. wł.) Na konferencji prasowej wicemin. Lechnicki oznajmił, że na akcję budowlaną w roku przyszłym ma być przeznaczonych 30 milj. zł, z tego 18 milj. na budowę drobnych mieszkań, 8 milj. na przeróbki wielkich mieszkań na małe, oraz na wykończenie budowli zaczętych, 4 milj. na akcję terenową, t. j. rozbudowę praw własności itd. Kredyty będą udzielane do 50 proc. kosztów budowy. (w)

Studenci na „czarnej liście”

Warszawa. (Tel. wł.) Studenci z czarnej listy prowadzą rozmowy z władzami uniwersyteckimi, a śledztwo w sprawie każdego z nich jest prowadzone z wysoką gorliwością. Studentom przypominają najdrobniejsze wykroczenia, zanotowane przez policję, chociażby one miały charakter prywatny.

Rektor Pieńkowski w rozmowach ze studentami uspakajał ich, że następstwa znalezienia się na czarnej liście nie będą tak groźne, jakby się wielu wydawało. (w)

Napad rabunkowy

Brody. (PAT.) Na drodze wiodącej z Załoziec do Podkamienia dokonano napadu rabunkowego na kontrolera Kasy Chorych z Brodów, Jana Miekę. Sprawcy napadu, których było dwóch, byli uzbrojeni jeden w rewolwer, drugi w karabin obcięty. Obaj napastnicy byli zamaskowani. Bandyci steryzowali jadącego wózkami kontrolera, poczem przeszukali wózek, gdzie z pod siedzenia zabrali teczkę, zawierającą około 800 zł poczem zbiegli do lasu. Dochodzenia w toku.

Przepowiednia pogody na środę:

Przy dalszym ociepleniu pochmurno, miejscami nieznaczne opady.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.70 zł, w Gdańsku na Warszawie 5.65 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk niem. w dewizach 212.00 zł. gotówka 211.00 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 172.86 do 173.12 zł, gotówką 172.52 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 5. 12. 1933 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była mocna. Brak materiału przeważnie we wszystkich papierach odczuwa się w dalszym ciągu, przyczem kursy lekko zwyżkują.

Szczególny brak materiału zauważa się w pożyczkach państwowych, z których przy małych obrotach płacono za 5% pożyczkę konwersyjną 51½%, za 4% premj. dol. 48.— oraz za 3% pożyczkę bud. 38.—; pozatem poszukiwano 4% pożyczkę inwestycyjną po 103.— bez oddawców.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. płacono przy słabej podaży za 4½% dolarowe listy zast. 36.—% (przy kursie dol. 5.69½) oraz za 4½% złotych listy zast. 40.—%; jedynie ofiarowano 4% listy zast. konwert. po 39.—.

Z akcji bankowych poszukiwano Bank Polski po 80.—.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% pożyczka konwersyjna 51½% P.
4½% dolarowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 a 5,69½ 36% P.
4% listy zastaw. konw. ostempl. P. Z. K. 39% O.

(Kurs w złotych)

4% pożycz. premj. dol. serja III 48.— P.
4½% złotowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 40.— P.
3% pożyczka budowl., serja I 38.— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski 1 em 80.— P.
Tendencja mocna.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 5. 12. 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy paryet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: 1 żyto 727 g/l 2. pszenica 756 g/l. 3. owies 500 g/l.

Ceny transakcyjne
Żyto 345 tonn par. Poznań 14,75
Żyto 15 tonn par. Poznań 14,70

Ceny orientacyjne

Żyto . . . . . 14,50— 14,75

Usposobienie spokojne. . . . . 18,25— 18,75

Pszenica . . . . . 14,75— 15,50

Usposobienie spokojne. . . . . 13,25— 13,50

Jęczmień browarowy . . . . . 12,75— 13,00

Usposobienie spokojne. . . . . 13,25— 13,50

Owies jednolity . . . . . 13,00— 13,25

Usposobienie spokojne. . . . . 20,75— 21,00

Mąka żytnia 65% wł work. . . . . 30,00— 32,00

Usposobienie spokojne. . . . . 10,25— 10,75

Otręby żytnie . . . . . 9,50— 10,00

Otręby pszenne . . . . . 10,50— 11,00

Otręby pszenne (grube) . . . . . 41,00— 42,00

Rzepak zimowy . . . . . 35,00— 37,00

Gorzycza . . . . . 15,00— 16,00

Wyka latowa . . . . . 14,50— 15,50

Peluszka . . . . . 21,00— 24,00

Groch Viktoria . . . . . 21,00— 23,00

Groch Folgera . . . . . 13,50— 15,50

Seradela . . . . . 170,00— 220,00

Koniczyna czerwona . . . . . 80,00— 120,00

Koniczyna biała . . . . . 90,00— 110,00

Koniczyna żółta odłuszczone 21

Ziemiaki fabr za kilo % . . . . . 19,50— 20,50

Makuch imiany . . . . . 16,50— 17,00

Makuch rzepakowy . . . . . 19,00— 20,00

Makuch słonecznikowy . . . . . 23,00— 23,50

Srut Soja . . . . . 53,00— 57,00

Mak niebieski . . . . .

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach:

żyta 310 tonn. pszenicy 75 tonn. jęczmie-

nia 15 tonn, otrab żytnich 10 tonn.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, 5. 12. 1933 r.

Spędzono: wołów 50, buhajów 175, krów 330, świń 2050, cieląt 545, owiec 19, razem 3169 zwierząt.

Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi)

Płacono za 100 kg. żywej wagi za:

BYDŁO:

Wolę:

Pełnomięsiste wytuczzone nie- 66— 70

oprężane . . . . .

Mięsiste tuczone młodsze do 60— 64

lat 3 . . . . .

Mięsiste tuczone starsze . . . . . 50— 54

Miernie odżywione . . . . . 42— 46

Buhaje:

Wytuczzone pełnomięsiste . . . . . 60— 64

Tuczzone mięsiste . . . . . 52— 58

Nietuczzone dobrze odżywione . . . . . 44— 50

sarsze . . . . .

Miernie odżywione . . . . . 40— 44

Krowy:

Wytuczzone pełnomięsiste . . . . . 62— 66

tuczzone mięsiste . . . . . 52— 58

Nietuczzone dobrze odżywione . . . . . 40— 44

Miernie odżywione . . . . . 28— 30

Jałowice:

Wytuczzone pełnomięsiste . . . . . 66— 70

Tuczzone mięsiste . . . . . 60— 62

Nietuczzone dobrze odżywione . . . . . 48— 52

Miernie odżywione . . . . . 42— 46

Młodzie:

Dobre odżywione . . . . . 42— 46

Miernie odżywione . . . . . 40— 42

Cielęta:

Najprzedniejsze cielęta wytu- 66— 70

czzone . . . . .

Tuczzone cielęta . . . . . 56— 60

Dobre odżywione . . . . . 50— 54

Miernie odżywione . . . . . 40— 48

ŚWINIE (TUCZNIKI):

Pełnomięsiste od 120 do 150 92— 96

kg żywej wagi . . . . .

Pełnomięsiste od 100 do 120 86— 90

kg żywej wagi . . . . .

Pełnomięsiste od 80 do 100 78— 84

kg żywej wagi . . . . .

Mięsiste świnie ponad 80 kg. 70— 76

żywej wagi . . . . .

Maciory i późne kastraty . . . . . 80— 88

Przebieg targu spokojny.

Represje przeciw hitlerowcom

Wiedeń. (Tel. wł.) Władze polityczne Czechosłowacji wydały nakaz opuszczenia granic państwa na przeciąg 2 lat znanemu w Czechach zachodnich przywódcy ruchu hitlerowskiego, nauczycielowi Langhausowi z powodu jego antypaństwowej działalności. Langhaus zamieszkiwał od 30 lat w wiosce pod Karłowemi Warami wraz ze swymi rodzicami.

Władze zastosowały również szereg zarządzeń w stosunku do wszystkich innych przywódców hitlerowskich z okolicy, którzy zobowiązani są od dnia wręczenia nakazu meldować się trzy razy dziennie na odwachu policyjnym. Ich korespondencje podlegać będą policyjnej kontroli i cenzurze. Nie mogą też opuszczać miejsca zamieszkania.

Proces przeciw wybitnym centrowcom

Berlin. (PAT.) W Monachjum rozpoczął się pierwszy z cyklu procesów przeciw wybitnym osobistościom z partii centrowej, wśród których wymieniani są: b. kanclerz Marx, oraz b. min. Stegerwald i Braun.

W procesie tym dyrektor katolickiego „Volksverein” Hohn, oraz b. poseł centrowy Dessauer oskarżeni są o oszukiwanie manipulacje, których mie-

li się dopuścić w związku ze sprzedażą pakietu akcji, stanowiących własność „Volksvereinu”.

Prof. Dessauer, autor licznych prac naukowych, odgrywał wielką rolę w partii centrowej, będąc doradcą gospodarczym b. kanclerza Brüninga. Hohn wyjechał do Austrii i jest ścigany listami gończymi. Prof. Dessauer stawil się na rozprawę.

Wiedeński Chór Chłopiacy

śpiewa w Auli Uniwersytetu Poznańskiego

dziś, 5 grudnia 1933 o godz. 20

Sala dobrze ogrzana **Nowy program.** Sala dobrze ogrzana

Pozostała nieliczna ilość biletów do nabycia wieczorem przy kasie od godziny 19.30.

dg 2 463

Przed zakazem strajków i lokautów w Rzeszy?

Berlin. (PAT.) Organ ministerjum sprawiedliwości Rzeszy i Prus „Deutsche Justitz” zamieszcza artykuł, zawierający projekt ustawy, zakazującej strajków i lokautów na obszarze państwa niemieckiego.

Autor argumentuje, że ograniczenie zakazu do zakładów użyteczności publicznej byłoby zarządzeniem niewystarczającym, gdyż zarówno strajk jak

lokaut godzą w autorytet państwa i organizację gospodarczą. Strajki polityczne sprzeciwiają się charakterowi państwa ludowego, oraz zasadzie przywództwa. Strajki ekonomiczne i lokauty nie mają podstawy prawnej, ponieważ w Rzeszy obecnej sprawy, dotyczące taryf oraz warunków pracy rozstrzygane są w ostatniej instancji przez organa państwowe.

Siarczyste mrozy gnębią ludzi

London. (Tel. wł.) Panujący silny mróz pociągnął za sobą pięć ofiar śmiertelnych, które zmarły.

Warszawa. (Tel. wł.) Na drodze z pobliskiego Wawra do Warszawy znaleziono w stanie nieprzytomnym bezrobotnego Jana Banderskiego, który zamarł, idąc pieszo do Warszawy. Banderskiego przewieziono do szpitala, gdzie przywrócono go do przytomności.

W ciągu poniedziałku pogotowie

ratunkowe udzieliło pomocy 9 osobom, które uległy odmrożeniu rąk, nóg i uszu.

Wiedeń. (Tel. wł.) Fala mrozów przechodząca nad Europą osiągnęła również i Bałkany.

W północnej Bułgarii notowano we wtorek 32 stopnie poniżej zera. W całym kraju spadły duże śniegi, miejscami pokazały się duże stada wilków, które zagrażają ludności

Samolot do wyrzucania - „worków pocztowych”

Warszawa. (Tel. wł.) „Kurjer Warszawski” donosi z Londynu, że niemiecka linja lotnicza „Deutsche Lufthansa”, obsługująca linje pomiędzy Anglią a Niemcami, używa obecnie nowego typu samolotów JU 52, posiadającego szybkość 250 km. na godz., zasięg 1666 km. i zdolność nośną 2

tonn. Jeden z takich samolotów wylądował wczoraj w Croydon i zwrócił uwagę władz celnych z powodu komory, umieszczonej w podwoziu wzdłuż całej długości kabiny. Załoga niemiecka wyjaśniła celnikom, że komora jest narazie nieużywana, służy jednak do przewożenia worków pocztowych i po-

Niemiecka mapa Europy

Na podstawie ogłoszonego w tych dniach dokumentu propagandowego, którego autentyczność zaprzeczana jest w Niemczech, ale który zawiera dokładnie znane skądinąd wskazania polityczne obozu hitlerowskiego, stara się paryska „La République” (nr. 1620) nakreślić mapę Europy, zgodną z zawartymi tam dążeniami.

Ostatecznym celem zagranicznej polityki obozu hitlerowskiego jest, jak stwierdza ten dokument, odzyskanie lub zdobycie wszystkich obszarów sąsiadujących z Rzeszą, gdzie istnieje mniejszość niemiecka, co dałoby wyniki takie:

Przylączenie do Niemiec Alzacji, okręgów Eupen i Malmédy z Belgji, duńskiego Szlezwiku, niemieckiej Szwajcarii lub całej wogóle Szwajcarii, gdyż żywił niemiecki jest tam w większości.

Nie zapominajmy po drodze, że Holendrzy są t. zw. dolno-niemieckim narodem, podobnie, jak Flamandczycy, co pociąga za sobą przylączenie do Niemiec Holandji, Belgji, Luksemburgu i nawet departamentu Nord we Francji.

Na południu od Niemiec przylączenie Austrii, a także południowego Tyrolu, należącego obecnie do Włoch. Dalej przylączenie Czechosłowacji, gdzie żyje trzy miliony Niemców. Konieczność przylączenia Siedmiogrodu rumuńskiego, gdzie jest siedemset tysięcy Niemców. A wynikiem tego wszystkiego byłoby opanowanie przez Niemcy niziny Dunaju i Bałkanów.

Na wschodzie przylączenie Pomorza, Gdańska, nadto zaś nie tylko Poznańskiego i Górnego Śląska, lecz i innych obszarów Polski, gdzie mniejszość niemiecka jest znaczna.

W ten sposób znaleźliśmy się przy Rosji. Tam zaś istnieje nadwołżańska republika niemiecka, licząca dwa miliony dusz. Niewątpliwie trzeba ją przyłączyć do Niemiec. Ponieważ zaś droga do niej prowadzi przez Ukrainę, wyniknie konieczność przyłączenia i Ukrainy.

Na tem można poprzestać co do Europy.

W każdym razie trzeba jeszcze zaznaczyć, że w Stanach Zjednoczonych amerykańscy Niemcy w liczbie około 10 milionów stanowią trzecią część niektórych stanów, szczególnie kolo Chicago. W Ameryce Południowej zaś, trzy stany brazylijskie Sao-Paulo, Rio Grande do Sul i Santa Catarina obejmują do 600.000 wychodźców niemieckich. Pozostawmy na boku te sprawy amerykańskie.

Same Niemcy w Europie, jak je pojmował niegdyś Wilhelm II, a jak je dzisiaj pojmują p. Goebbels, miałyby w każdym razie około 2 miliony kilometrów kw. i około 200 milionów mieszkańców, z czego 80 milionów Niemców, jako narodu panów, obok różnych tam Słowian, Węgrów, czy narodów pochodzenia łacińskiego. Tak wygląda mapa Europy, którą człowiek, mający trochę wyobraźni, może łatwo nakreślić wedle dokumentu Goebbelsa. Zresztą taką właśnie mapę Europy sporządzali przed rokiem 1914 wszechniemcy i łatwo było ją znaleźć w każdej księgarni niemieckiej.

Dzieje narodu francuskiego — kończy „La République” paryska, pismo lewicowe — są stałym pasmem przeciwdziałania ustaleniu się wielkiego niemieckiego imperjum w ośrodku Europy, a naród francuski nie może nie być posłuszny swemu przeznaczeniu.

120 protestów wyborczych w jednym powiecie

Z przebiegu wyborów do rad gromadzkich w powiecie częstochowskim

„Gazeta Warszawska” zestawia następujące fakty z wyborów do rad gromadzkich w powiecie częstochowskim:

Zajączki II (pod Krzepicami). Przewodniczący sekretarz gminy, Smoliński przyjechał o 15 minut wcześniej, wybory ogłosił do ściany i kilku członków B. B. Mimo to wybrano 16 radnych narodowców i 4 z B. B., bo więcej we wsi niema. Radny „sanator” Wieczorek Franciszek siedzi już 2 tygodnie w więzieniu za kradzież węgla.

Zajączki I. Przewodniczący unieważnił listę opozycyjną i przeprowadził swoją, ale w braku zwolenników „jedynki” przeszło 16 narodowców i 4 z B. B. Ludność przez 2 godziny blokowała lokal wyborczy. Zaznaczyć należy, że sekretarz gminny na zebraniu przedwyborczym kazał wyjść robotnikom i zaznaczył, że wybory są tylko dla gospodarzy.

Cyganka. Przeszła w całości lista narodowa (12 radnych).

Kostrzyna. 18 narodowców, 2 z B. B.

Kolany. Lista narodowa unieważniona, wybory zbojkotowano.

Przystajń. Komendant posterunku dwa razy rozpędzał zebranie przedwyborcze koła Str. Narodowego, mimo tego, że przewodniczący znał nazwiska zebranych.

Podłęże Królewskie. 2 z B. B., 10 narodowców.

Staro-Krzepice. Protest wyborczy. 17 narodowców i ludowców, 7 z B. B.

Wąsosz Dolny. Unieważniona lista narodowa. Protest wyborczy, a jednak 10 narodowców i 2 z B. B.

Szarlejska. 2 z B. B., 10 narodowców i ludowców. Protest wyborczy.

Kiedrzyń. 19 narodowców i ludowców, 1 z B. B.

Kawodrza Górna. 16 narodowców i ludowców.

Mirów. Wybory naznaczone na godz. 9-tą, ale nauczyciel — przewodniczący komisji wyborczej rozpoczął wybory dopiero o godz. 2 po poł. — akurat z chwilą przybycia policji z Rędzin. Listę narodową nauczyciel unieważnił, jakkolwiek była formalnie zgłoszona, bo... wiek szanowanych powszechnie kandydatów nie zgadzał się z wiekiem wykazu gminnego. — Unieważnienie listy ludność przyjęła pomrukami i oznakami głośniego niezadowolania. Tylko dzięki policji nie doszło do zaburzeń.

Na liście „sanacyjnej” figuruje „radny”, skazany na półtora roku więzienia.

Ostrowy pod Miedźnem. Przeprowadziły w tajnym głosowaniu 16 radnych narodowców, oraz 8 „sanatorów”. Wybory trwały blisko dwa dni, bo od godz. 10 rano 17 listopada do godz. 14-ej 18 listopada.

Borowa pod Miedźnem. 10 radnych narodowców i 2 „sanatorów”. Miedźno. 22 narodowców i 8 „sanatorów”.

Rywoczka pod Ostrowami. Tylko sami narodowcy (12 radnych).

Łobodno. 17 radnych ludowców i 3 „sanatorów”; liczne aresztowania ludowców.

Mokra pod Miedźnem. Sami ludowcy.

Olsztyn. Przywódcę narodowców, ogólnie szanowanego p. Biskupa, na czas wyborów aresztowano. Głosowanie odbyło się o godz. 8-ej, zamiast o 9-ej, przy obecności 10 „sanatorów”. W takich warunkach, bez wyborów „wybrano” „sanatorów”.

Kusięta pod Olsztynem. 14 narodowców, 2 „sanatorów”. Aresztowano 7 osób za przewrót stołu w lokalu wyborczym.

Wapienniki pod Miedźnem i Izbiska przeprowadziły całkowicie listy narodowe.

Panki. Nie oznajmiono godziny wyborów. Przewodniczący, St. Rybicki, dzierżawca majątku państwowego, przyjął listę narodową, ale — jak to barwnie określił sekretarz gminny, Edward Gawęcki — „nie z tego nie będzie”. Będzie protest wyborczy.

Wąsosz. Przewodniczący komisji unieważnił listę narodową bez podania powodów. Oczywiście, wyborcy wnieśli protest.

Mykanów zastosował „zegarki polityczne”. Wybory naznaczone na godz. 9, a na kilka godzin przed głosowaniem przelożono na 8-mą.

Wola Hankowska. Na tę godzinę w której miały się zacząć wybory, policja w Rędzinach zawezwała na badania p. A. Tkaczyńskiego, znanego działacza narodowego. W ten sposób nie mógł on kandydować.

Ogółem w pow. częstochowskim złożono 120 protestów wyborczych.

Ofiary mrozów

Bukareszt. (PAT). W całym kraju panują silne mrozy. Temperatura spadła 25 st. poniżej zera.

Paryż. (PAT) Fala zimna ogarnęła Francję. W Paryżu notowano 6 st. poniżej zera. W departamentach póln. mróz dochodzi od 9 do 15 st.

Znak "BAYER"

*w kształcie
kryszta decyduje*

o oryginalności tabletek Aspiriny; każde opakowanie i każda tabletkę są nim zaopatrzone. Znak ten służy za dowód, że tabletki nie są podrobione i gwarantuje skuteczność i nieszkodliwość preparatu.

ASPIRINA istnieje tylko jedna!

Do nabycia we wszystkich aptekach.

„Źródła rozbioru Polski”

Drugi odczyt dr. K. M. Morawskiego z Warszawy, wygłoszony pod wyższym tytułem wczoraj w sali Śniadeckich w Collegium Medicum przy ul. Fredry, miał za temat rolę, jaką odegrała masoneria w preliminariach pierwszego rozbioru Polski. Wiadomo, że dzieje powszechne, zwłaszcza zaś nowożytnie, mogłyby być na nowo napisane pod kątem działania towarzystw tajnych, będących potężnym narzędziem, albo i wprost sprężyną, która porusza mechanizm faktów. Dr. K. M. Morawski skierował swój świetny talent i umiejętność badacza ku rozjaśnieniu udziału, jaki masoneria wieku XVIII wzięła w rozbiorze Polski, gromadzi on do tego obfity materiał, najczęściej sam go odkrywa w archiwach i zbiorach i przygotowuje w ten sposób oświetlenie naszej dziejowej tragedji z zupełnie nowego stanowiska.

Odczyt wczorajszy, acz z natury rzeczy szkicowy, co prelegent parokrotnie podkreślił, wprowadził słuchaczy najzupełniej przekonująco w te ponure tajniki. Przechodząc wszystkie siły, działające w dyplomacji europejskiej i w Polsce za ostatnich dwóch królów, wykazał dr. Morawski, że zarówno w środowisku naszego rządu i dworu, jak w dyplomacjach ościennych wolnomularstwo było jak u siebie w domu, dzięki posiadaniu na wszystkich stanowiskach swoich przedstawicieli, przyczem, jak to już historia dawniej zanotowała, sam król Stanisław August został w Paryżu za młodu „wtajemniczony” do masonerii. Odnośne stosunki króla rozszerzył dr. Morawski o cały szereg znajomości i faktów, przytaczając dowody na nacisk, jaki na Stanisława Augusta z tej strony był wywierany.

Trudno w dziennikarskim streszczeniu przedstawić bogactwo i barwność materiału, jakim po mistrzowsku operuje p. dr. Morawski, prelegent znakomity, posiadający w najwyższym stopniu dar przyciągnięcia słuchacza ku przedmiotowi i utrzymania w napięciu. Zakończył stwierdzeniem, że koniec wieku XVIII przyniósł atak masonerii na dwa fronty Europy: na monarchję francuską, oraz na Polskę i przypomniał, że historia jest mistrzynią życia, że więc trzeba poznawać przeszłość, aby tem bystrzej obserwować teraźniejszość i zapobiegać powtarzaniu się złowrogich wypadków.

Gorącymi oklaskami dziękowała świetnemu uczonemu publiczność, która przepelniała audytorjum Śniadeckich, a reprezentowała sfery inteligencji naszego miasta z profesora-mi Uniwersytetu na czele i z licznym zastępem młodzieży akademickiej. Stwierdzeniem Akademickiego Zrzeszenia Miłośników Kultury były urządzone te wysoce interesujące prelekcje, których treść dobrze na długo utkwi w pamięci uczestników.

P. Kuszewski skarży...

W lipcu rb. zamieściliśmy jako wspomnienie pośmiertne w związku ze zgonem śp. redaktora Kazimierza Ziolkowskiego notatkę, w której odnośnie do byłego nauczyciela i następnie b. członka policji pruskiej a obecnie kupca Fr. Kuszewskiego podnieśliśmy zarzuty uprawiania szpiclóstwa i uczynków niemoralnych z nieletniemi dziewczętami. P. Kuszewski wytoczył z tego powodu przez adwokata Hejnowskiego proces odpowiedzialnemu za ten dział redaktorowi p. Antoniemu Koniecznemu, przyczem domagał się skazania oskarżonego za zniewagę formalną bez dopuszczenia, aby przeprowadzony był przez niego dowód prawdy.

Na dzisiejszej rozprawie sądowej przeciwstawił się temu obrońca oskarżonego adwokat dr. Stanisław Celichowski, naszkicowawszy uprzednio to tej sprawy, i wniósł o przesłucha-

nie kilku świadków którzy za czasów pruskich byli narażeni na procesy w związku z działalnością Kuszewskiego. Adwokat Hejnowski, który domagał się odrzucenia proponowanych przez obrońcę świadków, przyznał fakt należenia Kuszewskiego w swoim czasie do policji pruskiej lecz przeczył jakoby temsamem był szpiclem, bo przecież, mówił, nie można tak samo nazywać dzisiaj kogoś szpiclem z tej racji, że jest konfidentem policji polskiej.

Sąd po naradzie odrzucił wniosek obrony o przesłuchanie świadków, przyjmując za dowiedzioną obrazę formalną i skazał oskarżonego redaktora Koniecznego na 150 zł grzywny.

SPORT

Hokej na lodzie

K. S. „Warta” oddział hokejowy, komunikuje swym członkom, że we wtorek dnia 5 grudnia o godz. 19.30 w lokalu klubowym odbędzie się zebranie celem zaznajomienia się z nowymi przepisami P. Z. H. L.

Równocześnie „Warta” donosi swym członkom i sympatykom że uzyskała łodowisko Stow. Urzędników Skarbowych (przy ul. Waly Batorego) i wzywa swych członków do pilnego treningu. (kom)

Lekka atletyka

Wewnętrzne zawody AZS pań w ball. Z powodu silnego mrozu osiągnięte wyniki uważać należy za dobre. Są one następujące: 50 m: 1) Alińska 7, 2) Radecka 7,6 3) Brańska 8; w dal z m.: 1) Alińska 2,27, 2) Świdarska 2,07, 3) Samuelsonówna 2,05; w wyż: 1) Alińska 132, 2) Świdarska 132, 3) Donhoefferówna 120; w dal: 1) Świdarska 452, 2) Alińska 451, 3) Mondrałówna 432; kula: 1) Alińska 800, 2) Świdarska 761 3) Donhoefferówna 718; 300 m: 1) Mondrałówna 54,0, 2) Donhoefferówna 57,8. Poza konkursem pierwsza Świdarska.

Piłka nożna

„Warta” oddział piłki nożnej zwołuje na dziś na godz. 19 w salce „Kola Senjorów” nad sekretariatem „Warty”, (Al. Marcinkowskiego 26) zebranie członków. Ze względu na ważność i aktualność omawianych spraw, przybycie wszystkich piłkarzy „Warty” konieczne. (kom)

Życie organizacyjne

Nadzwyczajne walne zebranie Poznańskiego Okręgowego Związku Piłki Nożnej odbyło się przy dość licznej liczbie delegatów w sali p. Jarockiej. Zebranie zagal przez okręgu p. Stuermer, poczem omówiono sprawę statutu związkowego i ramowego dla klubów, które to statuty w myśl nowej ustawy o stowarzyszeniach muszą być dostosowane do przepisów tejże ustawy. Zebranie miało przebieg bardzo spokojny a dyskusja prowadzona była bardzo rzeczowo. Posiedzenie zakończono po około dwugodzinnych obradach po godz. 13.

Nadzwyczajne walne zebranie Tow. Sport. „Unja” odbyło się pod przewodnictwem prezesa p. Zymalskiego i miało na celu przyjęcie nowego statutu. Równocześnie uchwalono zarejestrować towarzystwo w myśl nowej ustawy. Roczne walne zebranie zwołano na 20 bm. (wz)

Lew zamiast — pieska

Warszawa (Tel. wł.) Głośną była w swoim czasie na łamach całej prasy sprawa niejakiej p. Szatkowskiej w Milanówku pod Warszawą. Pani ta kupiła sobie w ogrodzie zoologicznym w Warszawie małego lwa „Aryman”, którego hodowała jak małego pieska. Lew rósł i zagrażał mieszkańcom, którzy bezskutecznie zwracali się do władz o oddanie lwa do ogrodu zoologicznego. Spór wypadł ostatecznie na korzyść sąsiadów, gdyż lew zdechł. Niedługo jednak trwała radość mieszkańców. Oto p. Szatkowska kupiła sobie nowego lwa w wędrownym cyrku. I znów w Milanówku rozlegają się ryki króla zwierząt, któremu wyznaczono rolę domowego pieska.

Jak zwyciężał Obóz Narodowy w miastach Wielkopolski

Kłeska bloku „sanacyjno”-socjalistyczno-żydowskiego w Obornikach

Mimo różowych nadziei i szalonego aparatu agitacyjnego, jaki uruchomiła „sanacja”, Obóz Narodowy zwyciężył w Obornikach na całej linii. Wiadomość o jego triumfie wywołała wśród ludności niebawym entuzjazm. W całym mieście wznoszono gromkie okrzyki na cześć Obozu Narodowego i Romana Dmowskiego.

Wśród „sanacji”, oraz popierających ją socjalistów i Żydów zapanała duża konsternacja.

Wynik wyborów przedstawia się następująco: Uprawnionych do głosowania było 2.596, głosowało 2.322, ważnych głosów złożyło 2.303, nieważnych 19. Frekwencja wyborcza wyniosła więc blisko 90 procent.

Obóz Narodowy uzyskał 1.247 głosów i 9 mandatów na 16 (a więc absolutną większość), „sanacja” wraz so-

cialistami, posilkowana przez Żydów i Niemców, 1.056 gt. i 7 mandatów.

Socjaliści, którzy szli do wyborów razem z B. B., wyszli na tem jak Zablocki na mydle, bowiem nie przeprowadzili ani jednego kandydata.

Przebieg wyborów był spokojny. Przy poprzednich wyborach w r. 1929 Obóz Narodowy uzyskał 921 głosów i 7 mandatów.

Z listy Obozu Narodowego wchodzi do nowej rady miejskiej pp.: Mieczysław Łukanowski — mistrz stolarski, Ignacy Gróssy — mistrz rzeźnicki, Stanisław Ulatowski — kupiec Maksymilian Tielh — mistrz malarski, Jan Walkowiak — robotnik, Skierczyński — mistrz obuwiczny, Edmund Donda-jewski — przemysłowiec, Walenty Chudy — robotnik i Tadeusz Mańkowski — restaurator.

Rogoźno spisało się świetnie

Jak już pokrótce donosiliśmy, Obóz Narodowy odniósł w Rogoźnie ważne zwycięstwo. Szczegółowe wyniki wyborów przedstawiają się następująco:

Na ogólną liczbę 3.096 uprawnionych do głosowania złożono głosów 2.628, z tego nieważnych 39, ważnych 2.589 głosów. Frekwencja była więc ogromna.

W okręgu I na „sanację” oddano głosów 194, na N. P. R. 117, na Obóz Narodowy 404, na Niemców 158. „Sanacja” uzyskała więc w tym okręgu 1 mandat, N. P. R. 1, Obóz Narodowy 3 mandaty (pp. Jan Kozłowski, Kazimierz Mądry, Bolesław Szybalski), Niemcy zdobyli 1 mandat.

W okręgu II „sanacja” uzyskała

218 głosów i 1 mandat, N. P. R. 141 głosów i 1 mandat, Obóz Narodowy 453 głosy i 3 mandaty (pp. Roman Rymarkiewicz, Gutowski i Dahlke).

W okręgu III rady na „sanację” 332 głosy (2 mandaty) na N. P. R. 116 głosów (3 mandaty), a Obóz Narodowy 397 głosów (3 mandaty: pp. Kazimierz Świetlik, Michał Walich i Władysław Pufal).

W rezultacie na ogólną liczbę 16 mandatów w radzie miejskiej, Obóz Narodowy zdobył 9 (absolutną większość), „sanacja” 4, N. P. R. 2, Niemcy 1.

Obóz Narodowy przystępuje do dalszej pracy ze zdwojoną energią.

Lwówek ma dość niesumiennej demagogii

Wybory do rady miejskiej w Lwówku dały odczuć „sanacji”, że straciła raz na zawsze to miasto, w którym do tej pory panoszyli się cizakowcy i B. B. Gdy się zważy, jakie „sanacja” stosowała metody w akcji przedwyborczej i na jaką skalę rozwinęła agitację, i gdy się zważy, że w poprzedniej radzie miejskiej Obóz Narodowy miał tylko 2 przedstawicieli, z dumą można powiedzieć, że ostatnie wybory są wspaniałym triumfem Obozu Narodowego.

Na nie się zdały szwanki p. Sicińskiego, który w bezprzykładny sposób atakował Obóz Narodowy i jego głównych działaczy. Ostrą odprawę od miejscowego społeczeństwa dostał czołowy kandydat listy B. B. Łojek, który na wiecu przedwyborczym B. B. w d. 24. ub. m. zaatakował duchowieństwo katolickie. Na sali podniosły się wówczas protesty i wiec B. B. zamie-

nił się w potężną manifestację uczuć katolickich i narodowych.

Nadszedł wreszcie dzień wyborów, których wyniki w poszczególnych okręgach przedstawiają się następująco:

Okręg I. Obóz Narodowy odniósł 100% zwycięstwo, uzyskując wszystkie 3 mandaty tego okręgu i wprowadzając do rady miejskiej pp.: dr. St. Szamborskiego, St. Oponczewskiego (rzemieślnika), Fr. Gronostaja (robotnika).

Okręg II. Obóz Narodowy uzyskał 3 mandaty na 6. Z listy jego wybrani zostali pp.: Fr. Mroczyński (bankowiec), Antoni Krygier (kupiec), Roman Galas (rzemieślnik). W okręgu tym brakowało zaledwie kilka głosów, by przeprowadzić z naszej listy jeszcze jednego kandydata. Wskutek tego B. B. uzyskał również 3 mandaty.

Okręg III. Na 3 mandaty Obóz Narodowy zdobył 2. Z listy jego zostali

wybrani pp.: Leon Bukiewicz (kupiec), i Józef Wachowski (rolnik). „Sanacja” uzyskała 1 mandat.

W sumie Obóz Narodowy przeprowadził 8 mandatów na ogólną liczbę 12 (a więc dwie trzecie) a „sanacja” 4.

Wybrani radni Obozu reprezentują wszystkie warstwy społeczne. Także robotnicy tłumnie poparli listę Obozu Narodowego, co oznacza należy za bardzo pocieszający objaw. Warstwa robotnicza dość już ma cizakowej demagogii.

77 procent za listą Obozu Narodowego

Piszą nam z Gębic:

„Kurjer Poznański” donosił już o niezwykle egzaminie, jakiemu przewodniczący głównej komisji wyborczej w Śleszewie poddał kandydatów tamtejszej listy Obozu Narodowego, wypytując ich m. i. o życiorysy różnych współczesnych dygnitarzy. Podobne „egzaminy” odbyły się również w szeregu innych miast, m. i. w Gębicach.

Regulamin wyborczy przewiduje, że kandydaci mogą być poddani egzaminowi, czy władają językiem polskim w słowie i w piśmie. Tymczasem przewodniczący komisji wyborczej w Gębicach (członek B. B.) egzaminował każdego z zawezwanych kandydatów listy Obozu Narodowego i z innych zakresów, czego regulamin wyborczy zupełnie nie przewiduje.

Mniejsza zresztą z tem, ale egzaminowi poddano nie kandydatów, co do których mogły istnieć jakieś wątpliwości odnośnie ich znajomości języka polskiego, lecz właśnie znanych i zasłużonych obywateli gębickich, z których część już od kilku lat piastowała godność radnych miejskich. Jednemu z egzaminowanych obywateli, b. rendantowi kasy miejskiej oraz kilkakrotnemu przewodniczącemu komisji wyborczych, przewodniczący obecnej komisji wyborczej zadał pytanie „Kto to jest Batory?”

Przeciw tego rodzaju egzaminowaniu wniesiona została do właściwej instancji skarga.

Zaznaczyć należy, że lista Obozu Narodowego w Gębicach zosta-

ła ostatecznie unieważniona, podobnie jak listy narodowe w kilku innych miastach pow. mogileńskiego: Trzemesznie, Pakości i Strzelnie. Na terenie pow. mogileńskiego nie pierwszą to zresztą, skoro już w zeszłorocznych wyborach do sejmiku powiatowego listy narodowe unieważniono w 6 okręgach na ogólną liczbę 9.

Mimo to ludność Gębic w d. 26 listopada zmanifestowała zdecydowanie swe stanowisko, rzucając głosy na unieważnioną listę Obozu Narodowego — podobnie, jak to zrobiła ludność Pakości.

Uprawnionych do głosowania było 630 osób. Na „sanacyjną” „jedynkę” padło zaledwie 118 głosów, na unieważnioną listę Obozu Narodowego — 389 głosów, t. j. 77 proc. ogólnej liczby.

W rezultacie do rady miejskiej przeszli sami „sanatorzy”, bo poza „jedynką” żadnej ważnej listy nie było („Dziennik Poznański” określa to, jako „100%-owe zwycięstwo B. B. W. R.”), ale fakt pozostaje faktem, że zgórą trzy czwarte ludności Gębic oświadczyło się gorąco i z całym entuzjazmem za Obozem Narodowym.

Przeciw unieważnieniu listy Obozu Narodowego w Gębicach, jako pozbawionemu podstaw, wniesiony został protest.

Wilnianie do Wielkonolan

Z Wilna nadeszła następująca depesza:

Senator Seyda

„Kurjer Poznański” — Poznań.

Wilnianie, zebrani na wiecu, gratulują świetnego zwycięstwa wyborczego. Niech żyje narodoży Poznań.

Przewodniczący Komarnicki.

NA „GWIAZDKĘ”

ofiaruję Ci skuteczny sposób pozbycia się przykrewy dolegliwości

MYDŁO OD ŁUPIEŻU

M. MALINOWSKIEGO

Lab. Chem Farm Warszawa, ul. Chm'elna 4.

Do nabycia w wszystkich drogeriach i aptekach w Poznaniu.

Tg 037

Protest Obozu Narodowego przeciw wyborom w Chojnicach

Obóz Narodowy Obrony Samorządu zgłosił protest przeciw wyborom do rady miejskiej w Chojnicach z powodu uchybień w okręgach 1, 2, 3 i 6.

Otóż w okręgu I było więcej 43 kopt z głosami, aniżeli wyborców. Przy obliczaniu głosów brakowało mężów zaufania.

W okręgu II według pierwotnego obliczenia przysługiwały Obozowi Narodowemu 2 mandaty, zaś przy powtórnym liczeniu głosów „sanacyjna” lista uzyskała 3 mandaty, zaś Obóz Narodowy 1 mandat na ogólną liczbę 4 mandatów. W tym okręgu także obliczanie głosów odbywało się bez mężów zaufania. Powtórne obliczanie głosów nie zostało zaprotokółowane.

W III okręgu, jak to stwierdzają liczni świadkowie, wejścia do gimna-

zjum żeńskiego, gdzie mieścił się lokal wyborczy, były już przed godziną 19 zamknięte. W drzwiach podobno brak było klamki, która znajdowała się w kieszeni pewnego policjanta, który dopiero na energiczne pukania otwierał drzwi.

W okręgu VI, także były liczne uchybienia formalne, przyczyniające się do unieważnienia wyborów. Głosowało w tym okręgu około dwustu osób, pozostających na utrzymaniu Krajowego Związku Komunalnego, którym nie przysługuje prawo głosowania. Jak stwierdzają świadkowie, osoby te zaopatrzone były w „jedynki”.

Protest zgłosiła także Polska Lista Robotnicza.

Bujają się!

Jeden „jedynkarz” do drugiego: — Winszuję ci, kochany przyjacielu, wygramyśmy!

Opinia narodowa: — Chyba na żydowskich cymbałach, albo na fujarce...

Jedyny jubileusz w dziejach kościoła

Z Nowej Zelandji donoszą, że katolicy tamtejsi już obecnie przygotowują się do bardzo uroczystego obchodu niezwykłego w historii kościelnej jubileuszu. 60-lecia biskupstwa ks. arcybiskupa z Wellingtonu, Msgr Francis Redwooda. Uroczystości jubileuszowe odbędą się na terenie całej diecezji w lutym 1934 r.

Arcybiskup Francis Redwood jest senjorem episkopatu całego świata. Pochodzi z Anglii, jednak już jako dziecko znalazł się w Nowej Zelandji. Studja odbywał we Francji, następnie pracował jakiś czas w Irlandji, a 17 marca 1874 roku został Mgr Redwood wyświęconym na biskupa. Obecnie liczy on 94 lat życia i cieszy się czerstwem zdrowiem, czego dowodem jest jego niedawna podróż do Europy, którą odbył bez żadnego szwanku (KAP)

ng 6 672

„PRECYZYJNY”

WIADOMOŚCI POTOCZNE

KALENDARZYK

Wtorek, 5 grudnia 1933.

Słońce: wschód 7,44 — zachód 15,42 —
długość dnia 7 godzin 58 min.

Księżyc: wschód 18,18 — zachód 10,54 —
po pełni

Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniwers. Pozn.:
Wtorek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska minus 12 st. Cels. —
Pogodnie. — Wiatr zachodni. — Ciśnienie atmosferyczne wysokie 762 mm. — W ub. dobie temperatura najwyższa minus 8 st. Cels., najniższa minus 14 st. Cels.

Poziom wody w Warszawie według notowań Państwowego Zarządu Wodnego: dziś minus 0,48 m.

Kal. rzk.: Saba Op. Nicet, Piotr Chr. — jutro Mikolaj B. i W.

Kal. słow.: Spitosława — jutro Jarogniew.

Z POZNANIA

— **Kradzież i włamanie.** Nieznani narazie włamywacze wtargnęli do Likwidacyjnego Banku Kredytowego przy Al. Marcinkowskiego 19. Łupem włamywaczy padła maszyna do liczenia i numeratorka oraz kilka kluczy. Ostatnia kronika policyjna notuje 14 doniesień o kradzieżach i włamaniach. (kl)

— **Kradzież cennych mikroskopów.** Z okręgowego szpitala wojskowego D. O. K. VII przy ul. Cieszkowskiego 2 w Poznaniu skradziono 3 mikroskopy wartości 5 tys. zł. Sprawę tej sensacyjnej kradzieży zajęła się policja i wszczęła dochodzenia, które prowadzą tak wydział śledczy, jak i komisariat 4. (kl)

— **Moszek Szlamkowicz na występkach w Poznaniu.** Podczas kradzieży kieszonkowej w gmachu P. K. O. przy ul. Dąbrowskiego ujęła policja 33-letniego Żyda Moszka Szlamkowicza, rodem z Włoszczowa w województwie kieleckim, który mieszkał stale w Warszawie na Nowym Mieście 21. Ujęcie Moszka Szlamkowicza nastąpiło w chwili, gdy usiłował on „wyciągnąć” gotówkę z kieszeni p. Stefana Górskiego (Chwaliszewo 2). — Szlamkowicz jest znany jako miedzynarodowy złodziej kieszonkowy. (kl)

— **Kradzież rasowych gołębi.** W Osowej Górze, w pow. bydgoskim, skradziono u rolnika Wacława Libelta 35 wartościowych rasowych gołębi; 20 „Gdańskich Sokolów”, a resztę „Królewskich Barwnogłówek” o białym, czarnym, czerwonym i złotym upierzeniu. Policja wdrożyła dochodzenia celem ujawnienia sprawców kradzieży gołębi. (kl)

Z POZNAŃSKIEGO

— **CZARNKÓW.** (Kradzież.) Na szkole p. Pawłusa z Góbc skradł pewien złodziej przy ul. Poznańskiej tezkę z wartościowymi książkami, weksłami i kwiatami. Policja jest na tropie.

— (Kasa pośmiertna.) Przy kościele parafialnym tworzy się kasa pośmiertna. Składki są bardzo niskie. Zapisy przyjmują się codziennie w biurze kasy kościelnej.

— (Wieczornica.) Koło Krajoznawcze przy Seminarjum urządziło w ub. sobotę wieczorem uroczystą wieczornicę.

— (Wykład.) W ub. niedzielę odbył się w auli seminarjum wykład p. prof. dr. Hoffmana.

— (Pożar.) W mieszkaniu p. Michalaka przy ul. Gdańskiej powstał wskutek zbyt silnego napałenia w piecu pożar, który na szczęście zdołano wcześniej ugasić.

Również w zagrodzie p. Króliczaka przy ul. Wronieckiej powstał pożar, który zniszczył dach nowo wybudowanego chlewu. Przyczyna pożaru nieznana.

— (Pogrzeb.) W poniedziałek odprowadzono na wieczny spoczynek pierwszego polskiego starostę, śp. inż. Włodzimierza Raczyńskiego, b. właściciela majątku Stajkowo.

— **DAMAŚLAWEK.** (10-lecie Chóru Kościelnego.) W ub. niedzielę obchodził tu Chór Kościelny 10-lecie swego istnienia. Z tej okazji urządzono w sali p. Mencla wieczór pieśni, który zgromadził bardzo dużo publiczności. Wstępne słowo o działalności Chóru wygłosił dyrektor p. Maciejewski, poczem nastąpiły deklamacje i występy chórowe. Na uroczystość tę przybył również Chór Kościelny z Janowca, który wystąpił z popisami solowymi. Na zakończenie przemówił ks. prob. Tylewski a następnie odbyła się zabawa taneczna.

— (Jarmark.) Następny jarmark ogólny odbędzie się w tut. gminie w środę 13 grudnia. Spędzany był dozwolony.

— (Z życia Kółka Rolniczego.) W ub. niedzielę odbyło się pod przewodnictwem prez. p. Kowalińskiego zebranie plenarne Kółka Roln. na którym omawiano bardzo ważne sprawy związane z rolnictwem.

— (Przedstawienie szkolne.) Ostatnio urządziła szkoła powszechna przedstawienie szkolne. Dzieci odegrały z werwą piękną bajkę p. t. „Lalka z saskiej porcelany”. Zebrana licznie publiczność darzyła młodych aktorów hucznymi oklaskami.

— (Z życia S. M. P.) W dniu swego święta urządziło miejscowe Stowarzysze-

Konkurs chórów kościelnych w Poznaniu

W grupie chórów męskich zwyciężył chór OO. Jezuitów, a w chórach mieszanych — św. Marcin

W niedzielę, 3 bm. odbył się w auli uniwersytetu poznańskiego ku czci św. Cecylii, patronki muzyki kościelnej doroczny konkurs chórów kościelnych okręgu poznańskiego, który zaszczylił swą obecnością J. Em. ks. kardynał Hlond. Do konkursu stanęło 17 zespołów, z tego 6 męskich a 11 mieszanych. Każdy chór musiał wykonać 2 utwory, w tem jeden konkursowy. Jako utwory obowiązkowe wyznaczono dla chórów męskich Nowowiejskiego psalm „Między przedśionkiem Twym”, dla chórów zaś mieszanych ks. Gieburowskiego „O sacrum convivium”. Po trzygodzinnym popisach wygłosił ks. prał. Taczak, patron okręgu, wyniki, ustalone przez sąd konkursowy, w którego skład weszli pp.: prof. Pawlak, prof. Raczkowski i Z. Kassern. W chórach męskich pierwsze miejsce zdobył chór O. O. Jezuitów — dyr. St. Siedlewski — pkt 25. II. chór św. Łazarza — dyr. W. Dorożala — pkt. 22 1/2;

III. chór Jeżyce — dyr. Fr. Olszewski — pkt. 20 1/2; dalsze miejsca zajęły chóry: Murowana Goślina, Górczyn i św. Marcin. W zespołach mieszanych kolejność przedstawia się następująco: I. św. Marcin — dyr. Kulczyński — pkt. 25 1/2; II. św. Łazarz — dyr. W. Dorożala — pkt. 24 1/2; III. Jeżyce — dyr. Olszewski pkt 23 1/2 i św. Wojciech — dyr. Runk — pkt. 23 1/2; dalsze miejsca zajęły chóry: Boże Ciało, Górczyn, Główna, św. Jan. Owńska, Dębiec i Murowana Goślina

W stosunku do roku ubiegłego widać pewne wyrównanie poziomu chórów. Zespół męski O. O. Jezuitów brzmiał pełno i widać było starania dyrygenta o nadanie mu prawidłowego stylu kościelnego. Należy również podnieść sukces chórów lazarskich pod dyr. p. W. Dorożalę, które w obu kategoriach zajęły zaszczytne drugie miejsce.

Sprawców napadu w Bydgoszczy dotąd nie ujęto

Z Bydgoszczy donosi (fb) Sobotni napad rabunkowy na ulicy Dworcowej wywołał żywe komentarze. Jedni przypuszczają, że mógł on się zdarzyć tylko w zmowie między napaśnikami, a tymi, którzy odnosili pieniądze na pocztę. Inni twierdzą, że zmowy absolutnie nie było, natomiast bandei wykorzystali fakt, iż z hurtowni tytoniowej Zw. Ociemniałych Wojaków odnoszono na pocztę pieniądze codziennie mniej więcej w tej samej porze przedwieczornej. Tajniki sprawy wyjaśni niewątpliwie śledztwo, które prowadzone jest z całą energią.

Dotychczas sprawców tego napadu rabunkowego nie ustalono, natomiast stwierdzono, że suma zrabowana wynosiła nie 24.000 zł lecz 20.400 zł, w tem czwarta część w bilonie srebrnym, a reszta w banknotach. Według wszelkiego prawdopodobieństwa złościny zbiegli przez podwórze domu przechodniwego z ulicy Dworcowej na sąsiednią wąską uliczkę Ślusarską i w ten sposób zmilili wszczętą za nimi pogon.

Wozny hurtowni tytoniowej, które mu torbę z pieniędzmi wyrwano podczas napadu, nazywa się Stanisław Perera i liczy lat 25.

nie Młodzieży Polskiej uroczyste zebranie poprzedzone wspólnym przystąpieniem do Stołu Pańskiego. Przed kościołem kwestowano na rzecz S. M. P.

— (Kronika kościelna.) W dziesiątą rocznicę konsekracji miejscowego kościoła parafialnego przez śp. ks. kardynała Dalbora, odprowadzona została dnia 25 listopada msza św. za spójność duszy śp. ks. kardynała Dalbora

— (W wiekopomną rocznicę.) W 15 rocznicę odzyskania niepodległości wyruszyli pochodem miejscowe organizacje i dzieci szkolne na nabożeństwo do kościoła. Następnie w sali p. Mencla odbyła się uroczysta akademja, na program której składały się śpiewy, deklamacje oraz referat.

— **KOŚCIAN.** (Wykład.) W ub. niedzielę doc. Univ. Pozn. p. dr. L. Bedziński wygłosił wykład n. t. „Wędrowki pasorzytów w ustroju ludzkim”.

— (Skazanie defraudantów.) Sąd okręgowy na sesji wyjazdowej w Kościanie rozpatrywał sprawę byłego komornika sądowego Maks Muenchberga, oskarżonego o rozmaite defraudacje, popełnione podczas jego urzędowania i skazał go na półtora roku więzienia.

— W dniu 2 bm. miejscowy sąd grodzki rozpatrywał sprawę o sprzeniewierzenie przeciwko b. biurowemu magistratu Józefowi Klemenckiemu i skazał oskarżonego za defraudację 700 zł na 4 miesiące więzienia.

— (25-lecie pracy.) Dnia 2 bm. obchodzili długoletni i zasłużony organista w Babinii p. Stefan Wojciechowski jubileusz 25-lecia swej pracy zawodowej. Jubilat poza swą pracę zawodową oddawał się sumiennie pracy społecznej, pracując bardzo wydatnie w S. M. P. i innych organizacjach

— (Z Bractwa Kurkowego.) Miejscowe Bractwo Strzeleckie urządziło 15 bm. w sali Strzelnicy nadzwyczajne walne zebranie

— (Z O. K. Z.) Staraniem miejscowego Z. O. K. Z. odbył się w dniu 2 bm. w auli gimnazjum wieczór poświęcony zagadnieniu Prus Wschodnich, na którym bardzo interesujący referat wygłosił p. dr. Szulewski. Resztę programu wypełniły muzyka i śpiew

— (Wieczór gimnastyczny.) Tutejszy Sokół urządził w ubiegłą niedzielę wieczór gimnastyczny, z bardzo urozmaiconym programem

— **MODRZE.** (Pożegnanie ks. prob. Dzierżkiewicza) W tych dniach parafialnie modrzewscy żegnali z wielkim smutkiem długoletniego i zasłużonego duszpasterza, ks. prob. Dzierżkiewicza, obejmującego parafię w Czerlejnicy. Stowarzyszenia i bractwa kościelne ofiarowały odchodzącemu duszpasterzowi pięknie i mi-

sternie wykonany album pamiątkowy a młodzież z S. M. P. laurkę z odpowiednią dedykacją

— **PONIEC.** (Rzadki jubileusz) Dn 17 października rb. obchodziła w zakladzie św. Stanisława 60-letni jubileusz swego powołania zakonnego Siostra Przełożona Stanisława Langner. Bardzo serdeczne życzenia nadesłali jubilate J. E. Ks. Kardynał dr. Hlond i J. E. ks. biskup Lauhitz z Gniezna

27 listopada odbyło się w tej samej kaplicy całodzienne nabożeństwo z wystawieniem Najśw. Sakramentu ku czci błogostawionej Katarzyny Labouré ze Zromadzenia Sióstr Miłosierdzia. Sumę celebrował ks. prefekt Matysiak z Bojanowa, a kazanie wygłosił ks. wikary Czemplik z Rydzyny. Nieszpory i zakończenie odprawił miejscowy mansonarz ks. Marjan Pejk.

— **SZAMOTULY.** (Rafinowani oszuści.) W tych dniach zgłosił się do biura tutejszej cukrowni pewien osobnik i zażądał dwa wozy wtyłoków buraczanych, przedstawiając się jako Urbaniak z Karolina, plantator i dostawca buraków dla cukrowni. Po pokwitowaniu odbioru otrzymał życzony dwa wozy wtyłoków. Nazajutrz przybył do biura właściciel p. Urbaniak i stwierdził z dziwieniem, że podpis jego został fałszowany a cukrownia padła ofiarą rafinowanego oszustwa. Sprawców wykryto w osobach niejakiego Kazimierza Kotlińskiego z Małego Gaju i rolnika Biłskiego z Brodziszewa. Oszuści za czyn swój odpowiadać będą przed sądem.

— (Święto Powstańców Wielkopolskich.) Celem należytego uczczenia 15-tej rocznicy Powstania Wielkopolskiego odbyło się ostatnio zebranie komitetu Zjednoczonych Towarzystw. Organizacje lokalnego Święta obięło obowiązkowo Tow. Powstańców i Wojaków im. Ignacego Paderewskiego. Program uroczystości jest następujący: W drugie święto Bożego Narodzenia, 26 bm. o godz. 10.30 wymarsz towarzystw na nabożeństwo do kolegiaty, poczem złożenie wieńca i defilada. Wieczorem uroczysta akademja. Słowo wstępne wygłosił kapelan X Okręgu Tow. Powst. i Woj. ks. dziekan Kaźmierski, (sc)

Z POMORZA

— **CHOJNICE.** (Kapitan z Koepnicku.) Znany już dobrze w naszym mieście „Teatr Narodowy” z Poznania odegrał w ub. niedzielę 3 bm. znakomitą i wasołą sztukę p. t. „Kapitan z Koepnicku”. Przedstawienie cieszyło się dużym powodzeniem.

— (Surowe kary dla złodziei rowerów.) W miasteczku Człuchowo (Niemcy) doko-

nano latem br. licznych kradzieży rowerów. Po śladach dotarła policja niemiecka do terenu polskiego, co nasuwało przypuszczenie, że złodzieje pochodzą z Polski. Energiczne śledztwo doprowadziło do ujęcia wielu niebezpiecznej szajki złodziei rowerów. Skradzione w Niemczech rowery przez „zieloną” granicę odstawiono do Polski, gdzie je spieniężano. Sąd grodzki w Chojnicach skazał Franciszka Nierzwickiego z Cękycna, powiat Tuchola, na 2 lata i miesiąc więzienia, Jana Czerwińskiego z Żalna, powiat Tuchola, na pół roku więzienia i pasera Franciszka Czerwińskiego na półtora roku więzienia.

— (Zepsuta cebula dla bezrobotnych.) Przed wyborami do Rady Miejskiej oblicano bezrobotnym cebulę która też istotnie do Czerska nadeszła, lecz zupełnie zepsuta. 10 centnarów cebuli zniszczono. „Jedynka” obiecała także bezrobotnym węgiel, który jednak nie nadszedł.

Z BYDGOSZCZY

— **Dworzec autobusowy.** Niebawem nastąpi otwarcie bydgoskiego dworca autobusowego przy placu Kościeleckich. Eksploatację dworca wziął na siebie Zw. Właścicieli Autobusów, który zawarł już z miastem odpowiednią umowę. Zarząd powierzono p. Czarowskiemu, b. staroście gniewskiemu, którego osoba daje należyte rękojmię, że dworzec prowadzony będzie sprawnie i ku zadowoleniu podróżującej autobusami publiczności.

— **Plac Starostwa Krajowego** między ulicami Staszica, Ks. Markwarta i dzielnicą willową przy Sielance, jak dowiadujemy się, ma przejść wkrótce na własność miasta. Pertrakcje między poznańskim Starostwem Krajowym, a Magistratem m. Bydgoszczy są w toku. Chodzi obecnie tylko o sumę, gdyż dotychczasowi właściciele tego terenu stawia warunki zbyt wygórowane.

— **Doroczny koncert „Echa”** ścignął do auli gimnazjum Kopernika całą inteligencję bydgoską, która żywo oklaskiwała produkcje chóralne tego doskonałego zespołu śpiewaczego. Na program składały się tylko polskie utwory chóralne — Galla, Lachmana, Nowowiejskiego, Wallek-Walowskiego, odtworzone z należytym wyczuciem ich nastroju. Chór „Echa” pod dyr. prof. Alfonsa Roeslera podniósł się znacznie w swym poziomie artystycznym, brzmienie i silnie. Harmonicznie jest wyrównany. Śmiało też można go uważać dzisiaj za czołowy zespół chóralny Bydgoszczy. W programie koncertu obok chóru wzięli udział: znany „aszczytnie” wirtuozpianista Edmund Roesler, który wykonał z prawdziwą maestrią kilka utworów Chopina, i b. artysta Teatru Miejskiego, Jerzy Granowski, zbierający żywe oklaski za arję z kurantem ze „Strasznego dworu” i parę drobniejszych pieśńi lirycznych. Całość koncertu „Echa” uważać należy za wysoce udatną imprezę artystyczną.

— **Z Teatru Miejskiego.** Pogodna, trykająca humorem farsa Franka pt. „Grand Hotel” przypadła ogólnie do smaku bydgoskiej publiczności teatralnej i spodziewać się należy, że przez dłuższy szereg wieczorów ścigać będzie do sali naszego Teatru Miejskiego tłumy coraz to nowych widzów. Przez te wszystkie 3 akty śmiech buczy a gromkie brawa często przerywają akcję. Z nośrod wykonawców największym powodzeniem cieszą się: młoda, pełna wdzięku, gościnnie występująca na naszej scenie Kazimiera Skalska, z rozbrajającą swobodą kreująca postać bar. Glay, świetny w komizmie Niewiarowicz w roli Mak-a Rohra oraz Kalinowski (Fritz Ebner). Reszta odtwórców ról pomniejszych: Łukowska, Ciryń, Cybulski, Dytrych i Wilamowski tworzy dobrze zgrane tło dla tamtych postaci czołowych. Dekoracja, szczególnie w akcie pierwszym, świadczy o dużej pomysłowości i dobrym smaku nowego dekoratora art. mal. Haw. Lewicza.

— **Nowa wystawa.** Po zamknięciu wystawy książki polskiej Muzeum Miejskie przygotowuje obecnie nową wystawę przedświąteczną Grupy Plastyków Pomorskich. W wystawie bierze udział kilkunastu członków Grupy: Bińkowska, Brzeźkowska, Chmura, Facyński, Gajewski, Jerzykiewicz, Kluska, Kłobucki, Krassowski, Mokrzycki, Skowroński, Szmał, i Triebler. Wystawiają oni przeszło 120 obrazów prac graficznych i rzeźb, reprezentujących dorobek artystyczny Grupy Plastyków Pomorskich z r. 1933. Otwarcie wystawy nastąpi w niedzielę 10 bm. w południe.

— **Żywe zainteresowanie** obudził w mieście zapowiedziany na środę 6 bm. odczyt ks. prof. Hanelta na temat jego wrażeń z pielgrzymki do Ziemi Świętej. Ks. Hanelt zilustrował swój odczyt serią przeźrocz, wykonanych z własnych zdjęć. W przeźroczach tych ujrzymy fragmenty z podróży morskiej, jak również z najbardziej interesujących okolic Palestyny i Jerozolimy. Odczyt organizuje Stow. Pań Miłosierdzia parafii św. Trójcy, przeznaczając dochód na gwiazdkę dla ubogich. Odczyt odbędzie się o godz. 7 wiecz. w sali Re-sursy Kupieckiej.

— **Utonięcie chłopca.** Dziesięcioletni uczeń szkoły powszechnej, Jan Kusiniecki, wracając ze szkoły do domu, chciał skrócić sobie drogę i zamierzał przejść przez zamaryżny Stary Kanał bydgoski w pobliżu V śluzy. O kilka kroków od brzegu

Tajne mennice

W ostatnich dniach wpadła policja na trop wielkiego fałszerstwa dziesięciozłotowych monet. Podczas rewizji domowej ujawniono całą „mennicę” fałszyfikatorów 10-złotowych w mieszkaniu Jadwigi Bojmowiczowej przy ulicy Gen. Umińskiego 19. Obłożono aresztem fałszyfikaty i przyrządy, oraz materiały do wyrobu fałszywych monet. W związku z ujawnieniem fałszerstw aresztowano Jadwigę Bojmowiczową i jej przyjaciela Wacława Pawłowskiego, zamieszkałego również przy ul. Generała Umińskiego 19. (kl)

Z Łodzi donosi (z): Po dłuższych obserwacjach zatrzymała policja w sklepie pewną dziewczynkę której o-

debrano dwie fałszywe monety pięcio- i dziesięciozłotowe.

Dziewczynka nazwiskiem Kopczyńska zeznała, że po zakupie wysłała ojcieca, czekający na ulicy. Policja aresztowała Władysława Kopczyńskiego, dozorcę nocnego willi w Teofilowie pow. Łódź. Ponieważ willa ta stała pusta Kopczyński wykorzystał ją dla swych celów i podrabiał monety dwu- pięcio- i dziesięciozłotowe.

Podczas rewizji aresztowano pomocnicę jego, Romanę Wałecikiewiczównę, oraz znaleziono tygry, metal pilniki, formy, sztance itp. narzędzia, a w specjalnej skrytce około 5 000 gotowych fałszyfikatorów. Kopczyńskiego i Wałecikiewiczównę aresztowano.

łód pod chłopcem załamał się i, zanim nadbiegła pomoc, mały Kusiniecki utonął. Wydobyte zwłoki oddano matce, zamieszkałej przy ul. Stawowej 27.

Nieszczęśliwe wypadki. 28-letni robotnik Bronisław Jagła, Ścieżka 29, uległ wypadkowi podczas pracy. Mianowicie młot spadł z obsady i uderzył go w głowę tak nieszczęśliwie, że Jagła doznał silnego strząsu mózgu oraz nadwężenia czaszki. — 12-letni Stefan Gościński podczas zabawy z kolegami na terenie baraków przy ul. Dwernickiego spadł z parkanu i złamał sobie nogę oraz odniósł poranienia głowy i twarzy. Obie ofiary wypadków odwieziono do Lecznicy Miejskiej.

Kradzieże. W fabryce fortepianów B Sommerfelda skradziono większą ilość kleju. — Zygmuntovi Kurjato, al. Mickiewicza 11, skradziono teczkę z zawartością 68 złotych.

Dzwurw aptek: Od 4 — 8 grudnia apteka Przy Bielawach (ul. Gdańska), apteka Pod Łabędziem (ul. Gdańska) i apteka Staromiejska (ul. Długa).

Samobójstwo defraudanta w przedziale wagonu

Urzędnik magistratu w Kaliszu zdefraudował 1 800 zł

Z Kalisza donosi (mk): W dniu 1. bm. uciekł z Kalisza w kierunku Poznania urzędnik wydziału dla spraw bezrobocia tut. magistratu, niejaki Aleksander Zajcew. Po ucieczce napisał list do zarządu miasta, w którym doniósł, że popełnił defraudację na sumę 1.800 zł i że w dniu 3. bm. o godz. 12-tej w nocy odbierze sobie życie.

Zajcew pojechał do Poznania, gdzie rzekomo zamieszkała jego narzeczona. Kaliski wydział śledczy mając te informacje, wysłał w ślad za nim swoich wywiadowców. Zajcew zmylił czujność policji i pojechał do Ostrowa. Na dworcu zjadł kolację a następnie, nie zapłaciwszy rachunku, wyszedł bez palta i czapki na peron, wsiadł do czwartej klasy pociągu, idącego w kierunku Kalisza i wystrzałem z rewolweru odebrał sobie życie. Zaalarmowani pasażerowie i służba kolejowa znaleźli leżącego na podłodze nieprzytomnego mężczyznę z raną postrzałową w głowie.

Z życia Ogrodników

W sali p. Jarockiej w Poznaniu obradował 3 bm. zjazd przesów Wlkp. Zw. Tow. Ogrodniczych. Obrady zagał i przewodniczył im jako prezes związkowy p. Netzel, sekretarzem p. Degórski. Reprezentowanych było 18 towarzyszów. Referat wygłosił p. dyr. Gyrduwojn z Naczelnej Rady Zrzeszeń Ogrodniczych w Warszawie. Prelegent mówił na temat spraw dotyczących zawodu ogrodniczego, m. in. o opodatkowaniu ogrodnictwa w porównaniu z ostatnim okólnikiem i wskazał że rezultatem takiego opodatkowania może być przeniesienie się warsztatów ogrodniczych miejskich poza miasto i na wieś. W dyskusji przemawiali m. in. pp. Gogolewski, Skrzypczak, prezes Nowacki z Wolsztyna i Dekowicz z Gniezna. Jeden z mówców podniósł wyjątkową różnicę między opodatkowaniem rolnictwa i ogrodnictwa i podkreślił że izby skarbowe nie stosują się do rozczeń Sądu Najwyższego. Inny wskazał, że sprzedaż warzyw z wozu na rynkach wolna jest od podatku, a natomiast przy sprzedaży ze straganów jest opodatkowana. Wskazywano też na wielokrotne opodatkowywanie produktów ogrodniczych zarówno w produkcji jak i handlu, co przyczynia się do podrożeń artykułów ogrodniczych. Ponadto w ciągu zebrania p. dyr. Gyrduwojn omawiał zmiany w ustawodawstwie socjalnym. Przemawiali jeszcze różni mówcy w wolnych głosach, przyczem podkreślano niecelowość okólnika wojewódzkiego, zabraniającego sadzenia drzew ogrodnich przy drogach publicznych. (kl)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Scra Jezusowego: H. M. gorące podziękowanie za otrzymane łaski z prośbą o zdrowie i dalszą opiekę 1 zł; — S. O. z prośbą o opiekę 2 zł; — Radziszewska 6 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 242,86 zł.

Na chleb św. Antoniego: H. S. z podziękowaniem św. Antoniemu za otrzymaną łaskę 150 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 25,50 zł.

Na Komitet tanich kuchni: Rodzina Anson 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 48 zł.

Na ociemniałych żołnierzy: Rodzina Anson 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 30 zł.

Na biednych na „Wesołem Miasteczku” pozostających pod opieką Poznańskiego Ckregu „Caritas”: Weronika Sylberowa w myśl życzenia św. meza. Maksymiliana, zamiast kwiatów na trumnę. 50 zł; — Drowa M. D. 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 73 zł.

Desperata przewieziono natychmiast do szpitala w Ostrowie: nie odzyskawszy przytomności, zmarł w drodze.

Dochodzenia, mające na celu ustalić wysokość strat, poniesionych przez magistrat, w toku.

Autobus wpadł na drzewo przydrożne

3 osoby ranne

Z Kalisza donosi (mk.): 3 b. m. o godz. 1 w nocy autobus nr. Łd 83 6139, kierowany przez szofera Józefa Karczaika, uległ na drodze między Opątkowiem a Kaliszem katastrofie. Szofer chciał minąć jadący środkiem drogi wóz ciężarowy, wpadł jednak na skrócie na drzewo przydrożne i rozbił się. Z pośród pasażerów 3 oso-

by odniosły rany, a mianowicie Chaim Ginsberg z Żarnowa, ciężko ranny w głowę, Władysław Zasina z Kalisza oraz konduktor autobusowy Franciszek Wolniak. Szofer wyszedł z katastrofy bez szwanku a rannych przewieziono do szpitala św. Trójcy w Kaliszu.

Trefne czy koszerne?

Żydzi łódzcy bez mięsa

Z Łodzi donosi (z): Na terenie rzeźni miejskiej przy ul. Inżynierskiej pracowali prócz rzeźników zawodowych t. zw. „przeżacy”, którzy za rytualne czynności przy uboju pobierali opłaty. W większości rzeźnicy wynajmowali byli przez rzeźników hurtowników.

Od 1 grudnia przejęła opłaty gmina żydowska co rzeźnikom nie przypadło do gustu. Na znak protestu ubijali bydło na terenie rzeźni podmiejskich poza Łodzią, a więc w Chojnach, Rudzie

Pabjanickiej itd. Zarząd gminy żydowskiej obwieścił wobec tego, że mięso pochodzące z uboju poza Łodzią, jest trefne, t. j. niedostatecznie oczyszczone. Rzecz jasna, że niemal wszyscy Żydzi zaprzestali kupować mięso koszerne u rzeźników, uznając je za trefne, tak jak to nakazywała gmina.

Rzeźnicy, narażeni na znaczne straty stanęli okoniem i wstrzymali całkowicie ubój. W ten sposób Żydzi łódzcy pozbawieni zostali wołowego i cielęcego mięsa koszerne.

Dwie pary komunistów przed sądem

Z Łodzi donosi (z): Na ławie oskarżonych sądu okręgowego zasiadli 30-letni Tadeusz Troszczyński i 57-letni Alfred Dizner. Do Diznera, który jest właścicielem domu, zgłosił się jakiś osobnik i zaproponował odnęcie komórki na przechowywanie bibuły komunistycznej. Policja, dowiedziawszy się o tem, przeprowadziła rewizję i znalazła 15 kg. różnych druków komunistycznych, które skonfiskowano. Druki te donosił — jak się okazało — Tadeusz Troszczyński, członek okr. komitetu komunistycznej partii polski i prezes okręgowego komitetu międzynarodowej organizacji pomocy rewolu-

cjonistom (MOPR). Sąd okręgowy, po przeprowadzonej rozprawie, skazał Troszczyńskiego na 5 lat więzienia, a Diznera na 8 miesięcy.

Tego samego dnia zasiadli na ławie oskarżonych 21-letni Czesław Galewski i 23-letni Marian Rybak, którzy w dniu 9 kwietnia r. b. zamierzali urządzić demonstrację na cmentarzu katolickim i złożyć wieńce na grobach poległych w czasie strajku robotników. Policja zatrzymała obu i osadziła ich w więzieniu, konfiskując jednocześnie czerwone szarfy z napisami „Cześć zamordowanym robotnikom”. Sąd skazał każdego na 8 miesięcy więzienia.

Walny zjazd w Mogilnie Wielkopolskiego Tow. Kółek Rolniczych

Z Mogilna donosi (mm): W niedzielę, 3 bm, o godz. 12-tej w południe rozpoczęły się w sali Domu Katolic-

kiego obrady walnego zjazdu Wielkopolskiego Tow. Kółek Rolniczych powiatu mogileńskiego. Zjazd zagał

Policjant postrzelił policjanta

Z Inowrocławia donosi (flor): W ub sobotę o godz. 9 wieczorem na dworcu w Piotrkowie Kujawskim, zastrzelił starszy przodownik p. p. z Inowrocławia Bielecki przodownika policji Edwarda Szymańskiego, lat 46, komendanta posterunku w Chelmcach, ojca czworga dzieci.

W czasie wjazdu pociągu nr. 1481 naładowanego węglem na stacji Piotrków Kujawski usiłowało kilku złodziei kraść węgle z wagonu. Pociąg

konwojowali policjanci Bielecki i Szymański. W czasie strzelania postrzelił Bielecki kulą karabinową Szymańskiego w pierś, kładąc go trupem na mie scu.

Kula trafiła śp. Szymańskiego w bliźnię postrzałową, którą miał od ubiegłego roku od postrzału w starciu z złodziejami. Zabity cieszył się opinią uczciwego człowieka i dobrego ojca. Dziwnym jest, że w czasie jasnej i księżycowej nocy, postrzelić można

W PANIAŁE PIECZYWO TO RADOŚĆ GOSPODYN PAMIĘTAJCIE PRZY ZAKUPACH ŚWIĄTECZNYCH o przysku dopieczenia

ng 6888

prezes powiatowy ks. prob. Soltysieński z Rzadkowiina pochwaleniem Pana Boga, podając na wstępie program zebrania oraz postawiony zeszłego roku wytyczny plan pracy, który nad podtrzymaniem produkcji i warsztatów rolnych został utrzymany w dostatecznej normie. Referat o sprawach finansowo-rolnych i o ustawodawstwie, dotyczącem rolnictwa, wygłosił p. inż. Okoniewski, sekr. Wojewódzkiego Komitetu Finansowo-Rolnego, podając sposób starania się o konwersję Banku Akceptacyjnego i ulgi sądu rozjemczego. Nad referatem potoczyła się rzeczowa i ożywiona dyskusja, w której pomiędzy innymi zabrał głos p. radca Trzciniński ze Świątówka, który przedstawił jasno sprawę starania się o konwersję Banku Akceptacyjnego i o odroczenie wyplat. Na liczne zapytania udzielał odpowiedzi prelegent, p. inż. Okoniewski, a sekr. Wydziału Powiatowego, p. Mayer podał zebrany do wiadomości wsie należące do okręgów i obwodów hodowli knurów i buhajów rasowego pochodzenia, zaznaczając, że przy nabyciu, władze powiatowe placą 1/2, izba rolnicza również 1/2, tak że hodowca płaci tylko 1/4 ceny kupna. Ceny wynoszą za buhaje 500 do 520 zł, za knury 200 do 220 zł. Prawo hodowli knurów posiadają 52 miejscowości w powiecie mogileńskim i podobną ilość do hodowli buhajów, z tych niektóre są już obsadzone.

Referat o racjonalnym żywieniu inwentarza w dzisiejszych warunkach wygłosił p. inż. Cichoński, charakteryzując obrazowo sposób otrzymywania z obornictwa korzyści. Po dyskusji nad powyższym referatem zaznajomiono zebranych z komunikatami, poczem ks. prezes Soltysieński omówił opiekę lekarską, podkreślając nieobowiązkowe przynależenie do Kas Chorych i wskazał, że korzystniejszy dla rolnictwa jest projekt założenia samopomocy lekarskiej. Sprawa ta będzie rozważana na zebraniach poszczególnych kółek rolniczych w powiecie, które zajmą odpowiednie stanowisko. Na wniosek p. radcy Trzcinińskiego uchwalono odnieść się do władz o zastosowanie cen kartelowych do cen zboża.

Tego samego dnia o godz. 4-tej po południu, odbyło się podobne zebranie w Kruszewicy dla członków b. powiatu strzelińskiego.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Bojowa organizacja eksportu niemieckiego

Handel zagraniczny Rzeszy wykazuje w ostatnich miesiącach korzystny rozwój wbrew przypuszczeniom, że bojkot towarów niemieckich w związku z akcją antyżydowską i polityką protekcyjną rządu niemieckiego nie mogą przejść bez śladu w zu. Tymczasem, wbrew przypuszczeniom, eksport niemiecki rośnie, a bilans handlowy wykazuje stale nadwyżki.

Rząd narodowo-socjalistyczny zapominał o jednym ze swych haseł, głoszonym przed dojściem do władzy, mianowicie o hasle, skierowanym przeciwko „Schleuderexport”, tj. przeciwko rozrzutności eksportowej. Dawniej, tj. jeszcze w ubiegłym roku, hitlerowcy gromili na wiecach, że dumping eksportowy roztrwania dorobek społeczeństwa niemieckiego i domagali się stosowania cen rentownych przy wywozie.

Po przewrocie — hasło poszło do lamusa, zaś rząd kanclerza Hitlera podjął akcję dumpingową o niebywalej sile. Rzecz inna, że dzięki zablokowaniu wiarygodności obcokrajowców w Niemczech, akcja subwencjonowania niemieckiego eksportu dokonuje się w dużej mierze... kosztem wierzycieli zagranicznych. Mamy tutaj w pierwszym rzędzie na myśli rodzaj subwencji eksportowych, udzielanych w formie t. zw. scripsów oraz marek rejestrowanych.

Cała ta akcja subwencjonowania eksportu niemieckiego nie jest niczem w porównaniu z najnowszym „wynalazkiem” polityki handlowej Rzeszy, jakim jest organizacyjne ujęcie handlu zagranicznego Niemiec w pazurach jednej instancji: „Zentralstelle fuer Export”. Jesteśmy świadkami tworzenia się niemieckiego monopolu handlu zagranicznego.

PIJCIE WINA KRAJOWE

TYLKO

GWARANTOWANE ZNAKIEM ZWIĄZKOWYM

Pr 5 818-48.2

Inaczej bowiem nie można nazwać instytucji, która m. i. posiada następujące kompetencje:

1) „Zentralstelle fuer Export” (którą nazwiemy urzędem eksportowym), ma prawo wstrzymać względnie zmniejszyć import wszelkiego rodzaju towarów do Niemiec, o ile uzna, że kraj dostarczający dane towary — utrudnia przywóz niemieckich towarów do siebie. Jednym słowem: urząd eksportowy jest dyktatorem w dziedzinie handlu zagranicznego. Według interpretacji niemieckiej, klauzula najwyższego uprzywilejowania, zawarta w traktacie handlowym, nie chroni kontrahenta przed skutkami „ukazów” urzędu eksportowego Rzeszy! Twórcom omawianego urzędu niewątpliwie zależało na zabezpieczeniu się przed represjami.

2) Urząd eksportowy ma prawo zmuszania odpowiednich gałęzi przemysłowych do współuczestnictwa w targach i wystawach zagranicznych, urzędowo uznanych za godne zainteresowania się nimi.

3) Urząd eksportowy ma scentralizować całą akcję propagandową na rzecz niemieckiego przemysłu eksportowego.

Jak widzimy, Niemcy procesem swego „Gleichschaltung” objęły również i dziedzinę, w której, bądź co bądź, ma coś do powiedzenia również i zagranica. Zobaczymy, czy kontrahenci zagraniczni również dadzą się „gleichschalten”...

W dobie rokowań o ugodę gospodarczą polsko-niemiecką ostatnie wydarzenia w niemieckiej polityce handlowej stanowią poważne ostrzeżenie pod adresem polskich negocjatorów!

RYNKI PIENIĘŻNE I TOWAROWE

Pieniądz i papiery wartościowe

Na światowych giełdach papierów wartościowych panowała w tygodniu ubiegłym naogół lekka depresja. Obróty były małe, ponieważ szerokie sfery publiczności, jakoteż speculanci zawodowi wstrzymywali się od zawierania poważniejszych transakcji ze względu na znaczne wahania na rynkach walutowych i niewyjaśnioną sytuację dolara i funta.

Giełda nowojorska wykazywała nastroj spokojny przy obrotach małych. Pożyczki polskie miały naogół tendencję mocniejszą. W dniu 29 listopada r. b. notowano (w nawiasach cyfry z 25. 11. r. b.): 8 proc. Poż. Dillona 69.50 (69.00), 7 proc. Poż. Stab. 83.50 (82.12%), 6 proc. Poż. dol. 59.25 (59.50), 7 proc. Poż. m. Warszawy 50.00 (49.12%), 7 proc. Poż. Śląska 49.00 (48.75).

Obróty na giełdzie londyńskiej były małe, nastroj ospały. Na rynku akcyjnym zwykowały akcje południowo-afrykańskich kopalni złota, jakoteż akcje kauczukowe, spadły natomiast akcje naftowe. Również giełda paryska wykazywała z powodu momentów wymienionych na wstępie słaby rozwój operacji giełdowych. Giełda berlińska wykazywała tendencję niejednorodną. Większość papierów w porównaniu z poprzednim tygodniem poniosła straty. Na giełdzie wiedeńskiej panował w dalszym ciągu nastroj słaby.

Obróty na giełdzie warszawskiej ograniczały się do transakcji kilku tylko gatunkami akcji. Większy ruch panował, jak zwykle, na rynku papierów procentowych. Wahania na rynku dolarowym trwały w dalszym ciągu. Banknoty dolarowe podniosły się z 5.66 przejdąc do 5.68, spadając znowu do 5.57 i podnosząc się potem do 5.63. Czeki New York notowano 5.61 — 5.76 — 5.58 — 5.67% — 5.57 — 5.66, a kabeł 5.63 — 5.77 — 5.60 — 5.69 — 5.60 — 5.68. W dziale dewiz europejskich zaznaczyła się znaczna różnica Amsterdamu, natomiast wyższa Londynu. Za ruble złote płacono 4.73 — 4.72, za czerwonce sowieckie 1.10 — 1.23 zł.

Ziemniopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	27.11.	28.11.	29.11.	30.11.	1. 12.	2. 12.
Pszonica						
Warszawa	21,25	21,25	21,25	21,00	21,00	—
Poznań	18,75	18,75	18,75	18,75	18,75	18,75
Bydgoszcz	—	—	—	—	13,50	—
Łódź	—	21,25	21,25	21,25	21,25	—
Zyto						
Warszawa	14,75	14,75	14,75	14,75	14,75	—
Poznań	14,75	14,75	14,75	14,75	14,75	14,75
Bydgoszcz	14,70	14,50	14,50	14,70	14,60	14,70
Łódź	—	14,00	14,00	14,00	14,00	—
Jęczmień						
Warszawa	13,75	13,75	13,75	13,75	13,75	—
Poznań	13,50	13,50	13,50	13,50	13,50	13,50
Bydgoszcz	—	—	—	—	—	—
Łódź	—	13,50	13,50	13,50	14,00	—
Owies						
Warszawa	13,75	13,75	13,75	13,75	13,75	—
Poznań	13,25	13,25	13,25	13,25	13,25	13,50
Bydgoszcz	—	13,00	—	13,60	13,50	—
Łódź	—	14,00	14,00	14,00	14,00	—

W okresie sprawozdawczym nastąpiło ostatecznie podpisanie umowy żytniej polsko-niemieckiej, której postanowieniom warto poświęcić trochę uwagi. Zachowano więc w dalszym ciągu biura sprzedaży w Berlinie i Gdańsku, o transakcjach eksportowych mają decydować wyłącznie czynniki rządowe, jednak ich wykonanie zlecone ma być firmom prywatnym. Poza tym mają być co pewien czas uchwalane stałe ceny za produkt eksportowy, od których odchylenia dopuszczone będą tylko w szczyptych granicach. Podobnie, choć mniej rygorystycznie uregulowany jest wywóz maki żytniej. Biorąc pod uwagę, iż Niemcy i Polska są największymi producentami zyto w świecie, porozumienie to może się przyczynić do stabilizacji cen eksportowych za zyto, jakkolwiek nie jest wykluczone, że np. ze strony Węgier podjęta będzie akcja konkurencyjna, operująca niższymi cenami.

Ogólne rozczarowanie wywołało zebranie wydziału światowej konferencji pszenicznej w Londynie w dniu 27. ub. m., od której oczekiwano ustalenia kontyngentów wywozowych dla Rosji i państw nadbańskich. W rezultacie konferencja powołała dwie komisje studiów nad położeniem rynkowym i nad konsumcją zbóż

chlebowych i odroczyła się do 21 stycznia 1934.

O sytuacji w krajach europejskich niewiele można powiedzieć. W Czechosłowacji opracowano program zakupu pszenicy zmierzający do stabilizacji cen, a w Belgii podniesiono opłaty importowe od pszenicy z 10 na 20 fr.

W Argentynie stworzono specjalny urząd zbożowy, którego zadaniem będzie skupywanie zboża po cenach ustalonych urzędowo i zbywanie zboża zagranicę po cenach światowych. Różnicę poziomu cen ma pokryć państwo. Przedmiotem transakcji będzie pszenica, kukurydza i siemię lniane. Mamy tu zatem do czynienia z ograniczonym rzeczowo monopolem wywozowym państwa.

Na rynkach północno-amerykańskich zasługują na uwagę spadek cen pszenicy kanadyjskiej, natomiast stabilizacja cen na rynkach Stanów Zjedn.

Rynki polskie nie wykazują prawie żadnych zmian.

Nabiał

Tendencja na krajowym rynku masła była w tygodniu sprawozdawczym słaba. Podaż mimo zmniejszonej produkcji pokrywała z nadwyżką zapotrzebowanie. Eksporterzy, mający kontakt handlowy z zagranicą, zdołali ulokować pewne partie lepszego towaru na rynkach zachodnio-europejskich. Towar II gatunku napotykał na trudności nawet na rynku krajowym. W Poznaniu osiągnęto w obrotach hurtowych ca 3.25 zł, w drobnym hurcie do 3.50 zł, w detalu 3.80 zł za kg I gat. W Warszawie notowano masło I gat. w drobnym hurcie do 3.50 zł za 1 kg. Kola handlowe oczekują w związku z nastąpieniem mroźnej pogody i wzrostem zapotrzebowania przedświątecznego — wzmocnienia tendencji. Również na rynkach zagranicznych tendencja osłabiła się w tygodniu ub.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **O zacieśnieniu stosunków handlowych polsko - brytyjskich.** W ub. poniedziałek odbyło się w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu zebranie przedstawicieli tutejszych sfer gospodarczych i prasy z udziałem dyrektora Izby Handlowej Polsko - Brytyjskiej w Warszawie, b. kons. gen. Karola Rosego. Zebranie zagał p. prezes Samulski, poczem p. konsul Rose wygłosił obszerny referat n. t. stosunków handlowych polsko - brytyjskich na szerokim tle współczesnych zasad polityki gospodarczej. Polska posiada stosunkowo wysokie czynne saldo obrotów handlowych z Anglią, co wobec dążności do aktywizacji bilansu handlu zagranicznego po stronie angielskiej brane nam jest w tym kraju bardzo za złe. Zarówno referent, jak mówcy, w dyskusji podkreślali szczególny brak inicjatywy i zainteresowania Anglików w dziedzinie eksportu do Polski. To też trudności nawiązania kontaktu handlowego z Anglią są znaczne. W dyskusji przemawiali pp. prezes Samulski, dr. Jan Piotrowski, radca Zak. dyr. Sikorski, red. L. Gustowski i dr. Waschko. W końcu postanowiono o opinie tutejszych kół gospodarczych n. t. zacieśnienia stosunków handlowych z Anglią ująć w odpowiednią rezolucję.

(k) **Spekulanci grasują w Poznaniu.** W Poznaniu pojawił się w tych dniach agent, namawiający do spekulacji papierami wartościowymi na giełdach zagranicznych. Do tej oferty radzimy odnieść się z największą rezerwą. Sprawą zajęły się kompetentne władze.

(k) **„Kryzys rolniczy a nawożenie.”** Na taki temat będzie mówił w nadchodzącą sobotę, 9. b. m., o godz. 18 na zebraniu oddziału poznańskiego Związku Rolników i Leśników z wyższym wykształceniem w sali nr. 18, I piętro, gmachu Uniwersytetu Poznańskiego (Collegium Minus) przy Walach Wazy, b. min. p. E. Kwiatkowski. Osoby, nie będące członkami Związku, a pragnące wziąć udział w powyższym zebraniu, mogą otrzymać bilety wstępu w Sekretariacie Związku Rolników w Poznaniu, ul. Mickiewicza 33, pokój 53/59. Pozajściowscy uczestnicy zebrania korzystać będą mogli ze zniżek 50% na powrotne bilety kolejowe.

(k) **Bilans Banku Polskiego.** Bilans Banku Polskiego za ostatnią dekadę listopada wykazuje dalszy wzrost zapasu złota o 111 tys. zł do 474,3 mil. zł. Jednocześnie stan pieniędzy zagranicznych i dewiz powiększył się o 632 tys. zł do 90,9 mil. zł. Suma wykorzystanych kredytów wzrosła o 13,7 mil. zł do 806,4 mil. zł., przyczem portfel wksłowy zwiększył się o 13,0 mil. zł do 681,4 mil. zł, a pożyczki zabezpieczone zastawami o 1,3 mil. zł do 78,7 mil. zł, natomiast stan biletów skarbowych zdyskontowanych obniżył się nieznacznie i wynosi 46,3 mil. zł. Zapas polskich monet srebrnych i bilonu powiększył się o 0,1 mil. zł do 48,3 mil. zł. Pozycja „inne aktywa” i „inne pasywa” uległy zmniejszeniu: pierwsza zmalała o 5,8 mil. zł do 148,3 mil. zł, druga — o 53,3 mil. zł do 303,0 mil. zł. Na-

Sytuacja na rynku mleka konsumcyjnego i serów nadal bez zmiany.

Jaja

W okresie sprawozdawczym, jako ostatnim tygodniu miesiąca, panował zastój w obrotach. Nagłe ochłodzenie się temperatury wpłynęło na ożywienie rynku w bieżącym tygodniu, zwłaszcza że podaż towaru świeżego spadła raptownie. Za skrzyżnię 24-kopową jaj prześwietlanych płać się do 150 zł, towar gwarantowany jest w poszukiwaniu.

Manufaktura

Sytuacja na rynku łódzkim w ostatnim tygodniu listopada kształtowała się w dalszym ciągu niepomyślnie. Obróty w przemiale i w handlu hurtowym były minimalne i transakcje zawierano w wyjątkowych jedynie wypadkach. Zmiana pogody wpłynęła na częściowe ożywienie w handlu detalicznym, co jednak nie wpłynęło decydująco na całokształt sytuacji wobec spóźnionej pory. Dodatkiem zjawiskiem jest niewielki rozmiar zapasów towarów zimowych na składach fabrycznych oraz likwidacja ramzowania towarów.

Poziom cen nie uległ wydatniejszemu zmianom, kształtując się indywidualnie, tak jak warunki pokrycia, w zależności od sytuacji finansowej dostawców. Skonto za gotówkę dochodziło do 20 proc. Wyplacalność klienteli uległa pogorszeniu co wyraża się wzrostem liczby protestów wekslowych.

Z Londynu donoszą, że pierwszy tydzień 6-jej a ostatniej w tym roku serii akcji wełny kolonialnej w Londynie, przeszedł pod znakiem naogół dość silnej zwyżki. Wyższe gatunki wełny nowozelandzkiej zwyżkowały w granicach około 15 proc., średnie gatunki w granicach od 15—20 proc., a niższe nawet o 20 proc. Głównymi odbiorcami byli Anglii i Niemcy.

tychmiast płatne zobowiązania obniżyły się o 17,4 mil. zł i wynoszą 222,8 mil. zł. Obieg biletów bankowych — w wyniku wyżej omówionych zmian na poszczególnych rachunkach — wzrósł o 31,2 mil. zł, do 994,6 mil. zł. Pokrycie złotem, wobec wzrostu sumy biletów w obiegu, uległo nieznacznemu zmniejszeniu, mianowicie z 42,97 proc. do 42,45 proc., przekraczając normę statutową o przeszło 12 punktów. Stopa dyskontowa — 5 proc., zastawowa — 6 proc.

(k) **Chorzów i Mościce rozpoczęły sprzedaż karbidu.** Zjednoczone Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie i Mościcach rozpoczęły sprzedaż karbidu, który dotychczas był sprzedawany tylko przez centralne biuro karbidowe.

TEATRY

W środę występ Ady Sari

Słynna śpiewaczka koloratura Ada Sari, która na krótki czas przyjeżdża do kraju, wystąpi jutro, w środę, 6 b. m. w operze „Trubadur”. Ada Sari występowała niezliczoną ilość razy zagranicą, gdzie przyjmowana była z największym entuzjazmem. Występy Ady Sari są i u nas wielką atrakcją, to też zapowiedziany występ w jutrzejszym przedstawieniu zainteresował melomanów opery. Partnerem słynnej artystki będzie świetny tenor Józef Woliński, a rolę Azuceny kreować będzie Marja Janowska. Dyryguje Stefan Barański. Ceny miejsc od 4.50 do 75 groszy.

Koncert symfoniczny w Teatrze Wielkim

W czwartek, 9 b. m. w Teatrze Wielkim odbędzie się 5 koncert orkiestry symfonicznej stoł. miasta Poznania pod dyktando Mikołaja van der Palsa. Jako solistka wystąpi znakomita francuska skrzypaczka Colette Frantz. W programie IV Symfonja Czajkowskiego, uwertura „Burza” Sibeliusa, koncerty skrzypcowe Perkowski i Saint - Saensa. Koncert skrzypcowy Perkowski wykonany zostanie po raz pierwszy, a dyryguować nim będzie kompozytor.

Z Teatru Polskiego

Dziś raz jeszcze świetna komedia Pagnola „Fanny”. Jutro „On i jego sobowtór”, na której na ostatnim przedstawieniu zabrakło biletów.

W czwartek premiera świetnej komedji Verneuil'a „Moja panna mama” w reżyserji K. Szuberta.

Św. Mikołaj

w piątek, dnia 8 grudnia przybywa do Teatru Nowego na liczne prośby jeszcze raz i będzie obdarowywał grzeczne dzieci, podczas przepięknej bajki „Królewna Śnieżka i 7 karłów”.

Tylko snobi i ludzie nierozumni kupują towar zagraniczny zamiast krajowego

RADJO

Środa, dnia 6 grudnia 1933 r.
 Poznań (335 m) godz. 7.00 (Warszawa);
 godz. 11.35 program na dzień bieżący; godz.
 11.40 (W); godz. 12.05 tr. ze Lwowa i War-
 szawy; godz. 13.20 koncert symfoniczny z
 płyt; godz. 14.32 notowania giełdy; godz.
 15.25 tr. z Warszawy; godz. 15.40 pieśni pol-
 skie w wyk.: St. Gogojewiczowej (mezzoso-
 pran); przy fortepianie prof. Fr. Łukasie-
 wicz; godz. 16.05 płyty gramof.; godz. 16.10
 (W); godz. 16.40 kącik językowy (prof. A.
 Szyperki); godz. 16.55 (W); godz. 17.50
 „Świat książek”; godz. 18.00 (W); godzina
 19.00 program na dzień następny; godzina
 19.05 rozmaitości; godz. 19.25 — 24.00 tr. z
 Warszawy i Wilna.

Warszawa (1412 m) godz. 7.00 audycja
 poranna; godz. 12.05 koncert orkiestry sa-
 lonowej T. Seredyńskiego, tr. z ze Lwowa;
 godz. 15.40 arje i pieśni w wyk. Heleny Zu-
 bowiczowej; godz. 16.00 płyty instrumen-
 talne; godz. 16.10 program dla dzieci; go-
 dzina 16.40 skrzynka pocztowa; godz. 16.55
 koncert ork. P. R. pod dyr. St. Nawrota i
 Kazimierz Krukowski (piosenki); godzina
 17.50 „Skrzynka pocztowa rolnicza”; godz.
 18.00 „Muzyka a medycyna” — wygl. dr.
 Ludwik Zembruski; godz. 18.20 muzyka
 taneczna — płyty; godz. 19.25 Stanisław
 Wasylewski: „Matka Adama Mickiewicza”
 (feljton literacki); godz. 19.40 wiadomości
 sportowe; godz. 19.47 dziennik sportowy;
 godz. 20.00 IV koncert z cyklu „Muzyka
 Niepodległej Polski” poprzedzony prelek-
 cją M. Glińskiego (Polski kwartet smycz-
 kowy: Emma Szabrańska — śpiew i
 Miecz. Szalecki — altówka); godz. 21.00 fe-
 ljeton „Fabrykowanie gazety” — wy-
 głosi red. St. Krukowski; godz. 21.15 re-
 cital fortepianowy Juliusza Wolfsohna; go-

dzina 22.05 drugi wieczór Mickiewiczowski
 tr. z Wilna, godz. 23.05 muzyka taneczna.

Czy wiecie, że...

— W Tokio zmarł król prasy japoń-
 skiej, Murajima, właściciel jedenastu
 dzienników, poseł do parlamentu.
 — W Pradze czeskiej uczyniono próbe
 zastąpienia asfaltu brukiem ze szkła wod-
 nego, co dało dobre rezultaty.
 — W Czechosłowacji liczba radjoabo-
 nentów wynosi 56 w stosunku do tysiąca
 mieszkańców.

**Korespondencja
 z Czytelnikami naszymi**

— A. N. a) Taki przełożony nie jest ur-
 zędnikiem państwowym, lecz funkcyj-
 nuszem samorządu. — b) Ewentualnie
 może być. (K)
 — P. St. Kobierski. 1—3.) Danych aktu-
 alnych nie znamy, gdyż nie otrzymaliśmy
 jeszcze najświeższych publikacji urzęd-
 owych. 4) Do Stanów Zjedn. około 9.000 km.
 do Japonii około 14.000 km. (K)
 — S. S. Może Pan od Nowego Roku
 płacić czynsz podstawowy, tj. za każdą
 markę przedwojenną 1,23 zł (K)
 — K. K. 100. Miesiąc naprzód, tylko do
 1-go. (K)
 — I. F. Wadowice. Księgarnia św. Woj-
 ciecha, Poznań, pl. Wodności 1. W Kra-
 kowie filja (K)
 — W. W. Droga instancyjna: staro-
 stwo, potem urząd wojewódzki, następnie
 ministerstwo spraw wewnętrznych. Skar-
 ga do Najwyższego Trybunału Admini-

stracyjnego w Warszawie, tylko przez
 adwokata. (K)

— We - Ka 40. Wypowiedzenie trzy-
 miesięczne. Zwolnienie bez wypowiedze-
 nia może nastąpić, jeżeliby Pan wskutek
 choroby przez 3 miesiące bez przerwy nie
 stawiał się do pracy. (K)

— W. S. P. Przeliczona należność hi-
 poteczna wynosi 18% procent od 1,23 zł
 za każdą markę przedwojenną, do czego
 dodać należy odsetki zaległe obliczone w
 ten sam sposób. Odsetki w wysokości
 ustalonej w umowie hipotecznej. Należy-
 tość hipoteczna bez odsetek wynosi
 5 697,10 zł (K)

— Virtuti Militari. Nie jest wolny od
 podatku. (K)

— Marta M. Należało nie podpisywać.
 Firma może wyskarżyć odszkodowanie.
 (K)

— Rogoziński. Wypowiedzenie było
 spóźnione o dwa dni. Należało wypowie-
 dzieć najpóźniej 30 września. Proces
 mógłby Pan w tych warunkach przegrać.
 (K)

KSIĘGI STANU GYWILNEGO

Zgony:

Dnia 4 bm. zgłoszono: Oskar Mar-
 chlewski, kupiec samodzielny, 57 l. Syl-
 wester Raszewski, przemysłowiec, 57 l.
 Bolesław Rotnicki młynarz, 67 l. Fran-
 ciszek Borchardt, mistrz wodociągów
 miejsk., 54 l. Maksymilian Syller, mistrz
 rzeźniczy, 52 l. Florentyna Kobelke z d.
 Schroeter, 74 l. Zofia Strzyżewska z d.
 Andrzejewska, wdowa, 68 l. Halina Bro-
 dowiakówna 6 dni Stanisław Garstkie-
 wicz, murarz, 47 l. Józefa Bobkiewicz-
 wa z d. Zandecka, 34 l. Kazimierz Ku-
 rowski, biacharz, 30 l.

Za ogłoszenia i reklamy odpo-
 owiada administracja w osobie Antoniego
 Leśniewicza w Poznaniu.

Chór Dana w Poznaniu

Olbrzymie zainteresowanie czwartkowym
 występem w „Słońcu”.

Najsławniejszy w Polsce, jedyny, bez-
 konkurencyjny CHÓR DANA, którego każ-
 dorazowy występ zawsze i wszędzie budzi
 nieopisany zachwyt i entuzjazm publicz-
 ności — po wielkich triumfach w kraju
 i zagranicą — przybywa na jedyny występ
 do Poznania i wystąpi jedyny raz w na-
 szym mieście w czwartek, dnia 7 grudnia
 br. o godz. 11 wiecz. w tea. ze „Słońce”.

Chór Dana — te dwa słowa starczą za
 wszelką reklamę! Możemy być pewni, że
 najpopularniejszy ten zespół zachwyci
 musi bez wyjątku wszystkich. 3 razy do-
 tychczas Chór DANA występował w Po-
 znaniu a powodzenie zawsze było ogromne!

Nie w tem bynajmniej dziwnego. Kto
 kiedykolwiek słyszał w życiu Chór DANA
 — ten napewno nie zapomni nigdy tego
 wrażenia, jakie pozostawia po sobie prze-
 śliczny śpiew tego świetnego zespołu. Słu-
 chając Chóru Dana przymykamy w za-
 chwyceniu oczy i mamy wrażenie, że du-
 sza nasza śni... Obojętne co śpiewają...
 Czy będzie to cudowne tango, czy pieśń mi-
 łosna, czy frywolna piosenka żołnierska,
 czy też smutna kolysanka — wszystko w
 wykonaniu Chóru Dana jest zachwycające!

Tym razem Chór Dana wykona zupeł-
 nie nowy, rewelacyjny program! W Wie-
 czorze czwartkowym udział przyjmie uro-
 cza gwiazda teatru „Morskie Oko” Marja
 Nobisówna.

Jedyny występ Chóru Dana wywołał ol-
 brzymie zainteresowanie w całym mieście
 — należy więc pośpieszyć się z zakupem
 biletów, które są do nabycia wcześniej w
 składzie cygar p. Szrejbrovskiego, ul.
 Gwarna 20, Tel. 50-38, zg 20 675

Juder Bebe szofmana - Skarb dziecka i matki

zg 20 675

Dnia 3 grudnia 1933 r. zmarł, ś. p.

Oskar Marchlewski

Wiceprezes Rady Związku Eksporterów Zboża Rzeczypospolitej Polskiej
 i Członek Rady Nadzorczej Polskiego Biura Eksportu Zboża w Gdańsku.

W ś. p. Zmarłym straciliśmy wielce zasłużonego Członka Rady czynnego od początku istnienia
 Związku, który zawdzięczając swemu wielkiemu doświadczeniu i wiedzy przyczynił się w wysokim
 stopniu do zorganizowania handlu zbożowego w Polsce.

Śmierć Jego pozostanie dla nas zawsze bolesną i niepowetowaną stratą.

Rada i Zarząd Związku Eksporterów Zboża Rzeczypospolitej Polskiej
 Rada Nadzorcza i Zarząd Polskiego Biura Eksportu Zboża w Gdańsku.

zg 20 665

Dnia 3 grudnia rb. rozstał się z tym światem, ś. p.

Oskar Marchlewski

Prezes Rady Nadzorczej.

W ś. p. Zmarłym straciliśmy wielce zasłużonego Prezesa Rady
 Nadzorczej, który długoletnią pracą, bogatą wiedzą i doświadczeniem
 wspierał przedsiębiorstwo nasze.

Rada Nadzorcza i Zarząd
 Olejarni Szamotuły S. A. w Szamotułach.

Pz 6 113-40.18

W dniu 3 grudnia 1933 roku, rozstał się z tym światem
 długoletni i gorliwy członek nasz, ś. p.

Oskar Marchlewski

Cześć Jego pamięci! Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 6. b.
 m., o godz. 11-tej z domu żłobny przy ul. Św. Marcina 9/10.
 Członków naszych prosimy o liczny udział w pogrzebie

Zarząd
 Poznań. Tow. Wioślarzy „Tryton” T. z.

zg 20 675

Za liczne dowody współczucia i życzliwości,
 okazane nam z powodu śmierci drogiej córki
 i siostry, ś. p.

Wiktorji Ogrodowskiej

której pogrzeb odbył się 3 grudnia, składamy
 Ks. Mąsjanarzowi Klauzińskiemu i JW Państwu
 Walerjanostwu Gromadzińskiemu oraz wszystkim
 którzy oddali ostatnią posługę Drogiej Zmarłej,
 staropolskie

Bóg zapłać!

zg 20 662 Rodzina Ogrodowskich.
 Luiano Poznań Marszałka Focha 29.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w środę,
 6 grudnia w kościele Farnym o godz. 8.

Teatr Wielki

„Cyrulik Sewilski” — „Carmen”

Wznowienie „Cyrulika” podnosi aktywa moralne opery naszej i wzbudza nadzieję, że tak pięknie na początku sezonu zarysowane plany będą choć częściowo zrealizowane. Pozwoliły sobie zatem uważać to wznowienie za pierwszy krok w zapowiadzonym kierunku.

W głównej roli Rozyny wystąpiła p. Kurenko, której gościnne występy były dobrze przez dyrekcję wykorzystane. „Rigoletto” np. było świetne pod względem muzycznym, a scenicznie także miało dużo nerwu. „Cyrulik” wprawdzie nie był tak pod względem muzycznym udany, bo i tempa były nieco za wolne i orkiestra za gruba, jednakże soliści z p. Kurenko na czele utrzymywali scenę na odpowiednim poziomie i tem wzbudzali w słuchaczach zainteresowanie. Przy następnych przedstawieniach ożywienie tempa i ściśnienie orkiestry (czasami nawet znaczne) wróciłyby całości jej lotność, perlistość i jasność. P. Kurenko śpiewała tym razem jeszcze lżej i precyzyjniej, niż w „Rigoletto”. Scenicznie zaś traktowała rolę spokojnie, z przemyśleniem szczegółów i przygotowywaniem sytuacji, co u nas nie jest w zwyczaju. Na naszej scenie dzieje się w ten sposób, że artysta odrabia jedną sytuację, stawia kropkę i zaczyna drugą, wprost bez

łączenia, bez przygotowania i bez oglądania na to, co robi partner. Sprawia to to samo wrażenie, co oglądanie oddzielnych obrazków na taśmie filmowej. P. Kurenko wybitną aktorką nie jest, ale uważa na to, aby rola miała ciągłość, a sytuacje były uzasadnione — i to robi jej kreacje zajmującymi.

Partnerem p. Kurenko był p. Roy, którego głos doskonale się nadaje do rossiniowskich arabesk. Scenicznie opanował p. Roy także zupełnie dobrze swoją rolę, chociaż nie jest to łatwe ze względu na jej różnorodność. Trochę więcej ożywienia przysłałoby się jedynie w udawaniu pijanego wojskowego.

Bezkonkurencyjnym Bazylim, już samem swem pojawieniem się brawa wywołującym, jest, jak zawsze, p. Urbanowicz. Również p. Szpingier czuje się w swej roli doskonale. P. Hupperłowa udawała z powodzeniem nudną, starszą i głuchawą gospozię z lepszego domu. P. Karpacki śpiewa Figara już oddawna i jest w tej partii zawsze bardzo ożywiony, ruchliwy, wesoly i niezawodny tak aktorsko, jak i muzycznie. Tym razem zmienione tempa hamowały nieco jego zwykły rozpęd. Dyrygował p. Barański sprawnie i bacznie, szczególnie w odniesieniu do zespołów.

W „Carmen” ostatniej były dwa gościnne występy. Don Jose'go śpiewał p. Ardelli, a toreadora p. Gaczyński.

P. Ardelli jest śpiewakiem włoskim nie tylko z nazwiska, ale i z głosu, a w

Teatr Wielki wystawił premierę wesołej operetki „Fatinica”, która cieszy się wielkim powodzeniem. Na zdjęciu naszym sceny z pierwszego aktu.

szczególności ze sposobu władania nim. Sam materiał głosowy nie najprzedniejszy, lecz tak dalece wyrównany i wyszlachetniony przez nienaganną i najnaturalniejszą w świecie emisję, że słucha się go z prawdziwą przyjemnością. Słuchając głosów o takiej emisji, ma się poczucie bezpieczeństwa i spokoju za siebie i za śpiewaka, bo mechanizm działa tak niezawodnie i równo we wszystkich rejestrach, że o załamaniach, niedociągnięciach, przeciągnięciach i innych „niedyspozycjach” mowy być nie może. Rzecz polega prawdopodobnie nie tyle na samej sztuce stawiania głosu, ile na budowie gardła i podniebienia, bo przecież ci sami nauczyciele obok rezultatów świetnych mają i mniej świetne, choć nieraz kandydat nie jest pozbawiony głosu.

Poza tem p. Ardelli śpiewa pod względem muzycznym bardzo starannie, dokładnie i stawia wszystko na swoim miejscu. Gra poprawnie i rów-

niez jak najstarannie. W całości przedstawia wrażenie doskonałego śpiewaka i doświadzonego artysty scenicznego. Zaproszenie p. Ardelli'ego na naszą scenę było zatem jednym z najpomyślniejszych posunięć. Może usłyszymy tego artystę jeszcze w tym sezonie?

Toreadora śpiewał p. Gaczyński, którego słyszałem pierwszy raz. Jest to głos miękki o zabarwieniu nieco gardłano-nosowym, a w skali i brzmieniu niewielki. Również miękka dykcja artysty łagodzi akcenty partii, chociaż jej bohaterski charakter wymagałby raczej, aby akcenty te były podkreślone. Gra spokojna, raczej obronna niż zaczepna, niezupełnie także pokrywała się z zadaniem partii. Bardzo dobrą Carmen, pełną temperamentu a równocześnie opanowaną była p. Janowska, której głos, szczególnie w górze, brzmiał świetnie i bogato. Nie mogę się tylko pogodzić z tak często stosowaniem przez p. Janowską portamentem w śpiewie. Ześlizgiwanie się z tonu na ton zanieczyściła kontury melodii i psuje jej naturalny wyraz, precyzja natomiast podnosi — alternatywy więc niema.

Micaelę śpiewała z wdziękiem i prostotą p. Musielewska, zbierając za swój śpiew i ładną sylwetkę ciepłe oklaski.

Dyrygował, jak zwykle, dyr. Łatoszewski z właściwym sobie umiarem i opanowaniem. St. W.

Z meczu piłkarskiego Polska — Niemcy

Wobec 50 tys. widzów stanęła na stadionie berlińskim reprezentacyjna drużyna Polski (od lewej): Martyna, Albański, Mysiak Pazurek, Nawrot, bracia Kotlarczykowie, Matjas, Urban, Bulanow i Włodarz. (Zdjęcie górne).

Gończy moment pod bramką Polski. Martyna i Kotlarczyk interwenjują w niebezpiecznej sytuacji. Na pierwszym planie, odwrócony tyłem, Mysiak i Bulanow. Niemieckie agencje fotograficzne przynoszące powyższe zdjęcia dodają od siebie, że są to fragmenty z meczu Polska — Niemcy wygranego szczęśliwie i z wielkim trudem w stosunku 1:0 przez drużynę niemiecką.

U dołu: podczas meczu temperatura powietrza wynosiła 8 stopni poniżej zera. Widzowie, aby nie zmarznąć zaopatrzyli się w różnego rodzaju koce, pledy, narzutki, futra i t. d.

W sali p. JAROCKIEJ

ul. Masztalarska 8 a

wielki pokaz kanarków

od 8—10 grudnia r. b.

Tow. „Canaria” zał. 1902. — Wstęp 45 gr. plus 5 gr. fund. pracy. Każdy 25 nr. wstępu otrzymuje kanarka. dg 2471

Zagrożony stan bazyliki Grobu św.

„Daily Telegraph” donosi, że kościół Grobu św. w Jerozolimie poważnie został zagrożony. Wody ściekające z dachu tak uszkodziły mury świątyni, że w każdej chwili grozi im zawalenie. Konieczna naprawa utrudniona jest przez fakt, że strażnikami Grobu św. są prócz katolików także schizmatycy greccy, ormiańscy, koptyjscy i jakobiacy, którzy ani sami nie chcą zająć się restauracją świątyni ani zezwolić na jej podjęcie przez katolików. Jedynym wyjściem z sytuacji jest zajęcie się tą restauracją przez rząd palestyński. (KAP.)

300 lat skrzynki pocztowej

W roku 1633, a więc 300 lat temu król francuski Ludwik XIV nadał swemu Maitre des requetes czyli mistrzowi petycji przywilej, mocą którego wolno mu było w obrębie miasta Paryża ustawiać skrzynki, do których wrzucało się listy, przeznaczone dla ludności stolicy. Były to zatem pierwsze skrzynki listowe, o których donosi historia, o ile nie uwzględni się płyt kamiennych, pod które marynarze wszelkich narodowości u przylądku Dobrej Nadziei oraz w porcie wyspy św. Heleny składali swoje listy, ażeby inne przejeżdżające tamtędy statki zabierały je na miejsce ich przeznaczenia. Oplacanie listów odbywało się zapomocą Pillet deport pavé w cenie 2 sols (1 sou), który nabywać było można w rozmaitych miejscach Paryża jest to zatem poprzednik naszego znaczka listowego.

Nowość ta była wynalazkiem kobiety. Ponieważ dotąd każdy osobiście nadawać musiał swoje listy i ewentualnie udzielać objaśnień co do swej osoby, piękna dama dworu markiza de Longueville wpadła na pomysł, by intendent generalny Mikołaj Fouquet wykonać kilka małych opłatek z herbem królewskim i napisem deux sous i niem frankować polecił listy. Fouquet zachwycony był tym pomysłem i natychmiast go wykonał. Publiczność również była bardzo zadowolona i chętnie rzuciła swoje listy do ustawionych w rozmaitych punktach stolicy skrzynek, które wówczas były jeszcze bardzo prymitywne. W/i P.

Jakie pobory ma sędzia angielski

Lord Sankey lord kanclerz angielski, zakomunikował w Izbie Lordów, że niepodobna jeszcze podwyższyć na nowo pobory

sędziów angielskich, które od roku 1931 zostały zredukowane. Wówczas najwyższe pobory sędziowskie wynosiły 500 funtów rocznie, a więc według ówczesnego kursu przeszło 200 000 zł. W międzyczasie nastąpiła redukcja poborów sędziowskich o 20 proc. Poszukiwany adwokat, jak zapewniał minister, zarabia daleko więcej i dlatego życzył wypadu, żeby pobory sędziowskie jak najprędzej zostały podwyższone. Sędzia winien być dobrze opłacany, ażeby był zupełnie niezależny, i ażeby rzeczywiście zdolni prawnicy nie uciekali od zawodu sędziowskiego. W i P.

Naiwność

Przybywszy na krótko do Neapoli, zdecydował się pewien wieśniak z okolic tego miasta na zwiedzenie sławnego tamtejszego muzeum miejskiego, bogatego przedewszystkiem w antyczne zabytki i rzeźby. Oczywiście stosownie do regulaminu, przed wejściem do sal musiał on oddać do garderoby na przechowanie swój parasol. Gdy po zwiedzeniu sal muzealnych opuścił gabinet rzeźb antycznych i zgłosił się po odbiór swego parasola, rzekł do dozorce muzealnego: „Czynicie bardzo dobrze, że zatrzymujecie tu łaski i parasole gości wchodzących do sal muzeum. Powinniście być postępować tak zawsze”. — Ależ tak zawsze się robiło, odkąd muzeum zostało otwarte dla publiczności, odrzekł zdumiony dozorca — Co? zawsze? Czemuż zatem powieścić mi, mogli zwiedzający muzeum tak polamać ręce i nogi rżów i nosy posągów, które się tam znajdują? S. F.

Dla amatorów brydża

Analiza rozgrywek, przeprowadzonych przez mistrzów brydża, doprowadza zawsze do wytycznych, które powinny być fundamentami tej niezwykłej gry.

Studjum brydżowe, opracowane krytycznie i fachowo jest wyjątkowo wartościowym przykładem dla tych którzy pragną doprowadzić swoją grę do najwyższego poziomu.

Praca, którą systematycznie przeprowadza miesięcznik „Bridge” nad normalizacją zasad brydża w Polsce, zasługuje na specjalną uwagę; nr 6 tego wydawnictwa reprezentuje te wszystkie walory jakie już niejednokrotnie podkreślaliśmy. Bogaty dział teoretyczny analizy partii licytacyjnej i rozgrywek, bogata treść felietonowa ze znakomitym dziełem Brydż... Brydż... na czele nowela, oryginalne korespondencje z centrów brydżowych Europy, sprawozdania, dział zadań w n — sprawiają, że nr 6 miesięcznika „Bridge” jest nie tylko korzystną ale i bardzo interesującą lekturą.

W dniu 3 grudnia 1933 r. rozstał się z tym światem
Prezes organizacji naszej, ś. p.

Oskar Marchlewski

Zmarły przewodniczył naszej organizacji przez szereg lat, był jej współzałożycielem a w fazie rozwoju jej ożywym duchem i krzewicielem.

Prawość charakteru i wybitne zdolności organizacyjne zaskarbiły Mu powszechny szacunek i uznanie.

Związek Polskich Kupców Zbożowych

zg 20 670

w Poznaniu.

PP. Kolegów prosimy o gremjalny udział w pogrzebie, który odbędzie się w środę, dnia 6. b. m., o godz. 14-tej z domu żałoby, Św. Marcin 10.

Dnia 3 grudnia 1933 r. zmarła po długich ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza kochana matka i babcia, ś. p.

Wilhelmina z Thurów Wieczorkowa

przeżywszy lat 84. Pogrzeb odbędzie się w dniu 6. bm o godz. 11, z kaplicy Czerwonego Krzyża (Waly Jana III) na cmentarz św. Marcina Nabożeństwo żałobne nazajutrz o godz. 9-tej w kościele św. Wojciecha, o czym zawiadamia

zg 20 674
Poznań, Katowice, Włocławek.

w smutku pogrążona
rodzina.

We wtorek, dnia 5 grudnia 1933 roku, zmarł po długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy ojciec, dziadek, brat, wuj i teść, ś. p.

Franciszek Krygier

przeżywszy lat 75. Eksperta do kościoła odbędzie się w czwartek, o godzinie 10-tej rano z domu żałoby, poczem spuszczenie zwłok do grobowca rodzinnego.

zg 20 666

W smutku pogrążona
rodzina.

Włocławek, Poznań, Katowice.

Dnia 3 grudnia 1933 r., zmarł, po ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż i ojciec, ś. p.

Sylwester Raszewski

przeżywszy lat 58 Pogrzeb odbędzie się w środę, 6. bm. o godzinie 15, z kaplicy cmentarnej w Dębcu.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona i dzieci.

Poznań dnia 4 grudnia 1933 r.

zg 20 664

Dnia 3 grudnia 1933 r. zmarł, ś. p.

Franciszek Borchardt

mistrz Wodociągów Miejskich.

W Zmarłym straciliśmy długoletniego i sumiennego urzędnika. Pogrzeb odbędzie się dnia 6. b. m. o godzinie 15.30, z domu żałoby ul. Wiśniowa 51 (Dębiec) na cmentarz św. Trójcy.

ng 6886

Zarząd stołecznego miasta Poznania.

Dnia 3 grudnia 1933 r., zmarł, ś. p.

Franciszek Borchardt

mistrz Wodociągów Miejskich.

W Zmarłym straciliśmy sumiennego, długoletniego urzędnika. Cześć Jego pamięci. Pogrzeb odbędzie się dnia 6. bm o godz. 15.30 z domu żałoby, ul. Wiśniowa 51 (Dębiec) na cmentarz św. Trójcy.

ng 6885

Dyrekcja i urzędnicy Wodociągów Miejskich
w Poznaniu.

Dnia 3 grudnia 1933 r., zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, ś. p.

Franciszek Borchardt

przeżywszy lat 54. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 6. bm o godz. 3.30 z domu żałoby Dębiec, ul. Wiśniowa 51.

d 2466

W ciężkim smutku pogrążona
żona.

Poznań.

Zakł. pogrzeb. St. Jaskiewicz. Klasztorna 14.

Dnia 3. bm. zmarł członek Bractwa naszego, ś. p.

Maksymilian Syller

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 6. bm. o godzinie 14.30 z kościoła Przemienienia Pańskiego na cmentarz św. Jana na Śródcie. Szan. Członków prosimy o liczny udział w pogrzebie, zaś Członków Straży Honorowej wzywamy do obowiązkowego stawienia się w mundurze bez broni. Cześć Jego pamięci!

Zarząd Bractwa Kurkowego w Poznaniu
zał. 1253 r. Pg 6112-49.16

Wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę naszej ukochanej matce, ś. p.

Zuzanna Przydryga

przez wzięcie udziału w pogrzebie, ofiarowaniu wieńców oraz za złożone nam wyrazy współczucia, a szczególnie Wielebnemu Duchowieństwu, Siostron Elżbietankom, Tow. Przem. „Dźwignia” Tow. Młodz pod wezw. św. Kazimierza na Jeżycach, Pracownikom firmy „Matra”, Krewnym i Znajomym, składamy serdeczne

Bóg zapłać!

Pg 6110-58,8

Rodzina.

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić, iż przejąłem na własność

„Restaurację i Sniadalnię Britania”
św. Marcin 44 (tobok Hotelu Britania).

Otwarcie lokalu po częściowej renowacji połączone
z **wieprzobiciem**

nastąpi w czwartek, dnia 7 grudnia rb., na które uprzejmie Szanownych Gości i Sympatyków zapraszam.

Z poważaniem

dg 2470

HIPOLIT PIEPER

długoletni pracownik restauracji „Bazaru i Hungarii”.

Ceny umiarkowane. Salka do zabaw, koncertów etc. do dyspozycji.

ng 6 291

DZIECIĘCE

sukienki, sweterki,
pończochy, trykociki

S. KACZMAREK
ul. 27 Grudnia 20,
dg 2 004

Odciski usuniete wraz z korzeniami bez bólu

Wyłącznie wiedzy mamy do zawdzięczenia tę oto nową kąpiel tlenową, która tak dalece zmiękcza odciski, że można je odjąć wraz z korzeniami bez bólu. Do wody wypujemy tyle Saltrat Rodell, aż nabierze ona wyglądu mleka. Zanurzamy nogi w tej mleczej kąpeli, a uwolniony czynny tlen przenika do por i wprowadza sole lecznicze do korzeni odcisków. Usuwa to szybko zapalenie i uzdrawia zbolale wrażliwe miejsca. Kobiety gustujące w wysokich obcasach i ci, którzy stojąc, spełniają pracę lub chodzą w ciągu całego dnia, znajdują błogą i niezawodną ulgę w kąpeli z Saltrat Rodell. Nie istnieje nic lepszego w całym świecie. Saltrat Rodell jest do nabycia za małą opłatą we wszystkich aptekach, składach aptecznych i perfumerjach. Skład główny L. Nasjerowski, Warszawa Kaliska 9

NOWOŚĆ!

Aluminiowe naczynia kuchenne lane

Gwarancja 10 lat. Naczynia są szczególnie zamykane pokrywa nie-wypuszczająca pary. Na małym ogniu w krótkim czasie ugotuje się cały obiad. Praktyczne podarki na gwiazdkę.

zg 20 671
K. Szymański, Poznań, Dolna Wilda 35.

We wtorek, 5. b. m.

W MOULIN ROUGE

WIECZÓR ATRAKCYJNY

Moc niespodzianek — ruletka tańca — piękne podawunki — Nagrody dla pań i panów.
Pg 6 116-49.23 Słynna orkiestra

BRACI DORJAN

Ceny przystępne!   Wstęp wolny!

Win mszalnych

wybór największy, w cenie i dostawie bezkonkurencyjny
polecają
Przysięgli dostawcy

Nyka & Posłuszny

Poznań, Wrocławka 33/34 — telefon 11-94
Szczegółowe oferty odwrotnie.
Wina mszalne dla pokrzepienia chorych i rekonwalescentów
nieocentone.   Pg 5716-47.60

AUUKCJA DZIEŁ SZTUKI

w Poznaniu, w hali aukcyjnej w dawn. Hotelu Francuskim, Aleje Marcinkowskiego 13,
wejście z ul. Podgórznej 10 (z bramy na prawo w podwórzu)

AUUKCJA ODBĘDZIE SIĘ w sobotę, dnia 9 grudnia 1933

Sprzedawane będą

OBRAZY MALARZY POLSKICH, jak: J. Chelmoński, Juljusz Kossak, Wojciech Kossak, J. Brandt, A. Wierusz-Kowalski, prof. Leon Wyczółkowski, prof. W. Weiss, prof. F. Pautsch, prof. Jacek Maleczewski, prof. K. Sichulski, prof. W. Jarecki, prof. K. Pochwalski, J. Meina-Krzysz, prof. J. Unierzycki, Ludwik Stasiak, P. Stachiewicz, prof. Z. Rozwadowski, Z. Cwikliński, St. Lam, A. Augustynowicz, F. Krudowski, M. G. Wywiórski, W. Roguski, J. Grubiński i wielu innych oraz SZTYCHY ANGIELSKIE, FRANCUSKIE, POLSKIE jak i AKWAFORTY, DRZEWORYTY I LITOGRAFJE znanych artystów polskich.

Początek aukcji o godz. 4-tej po poł. (16-ta).   Ceny wywoławcze bardzo niskie!

KIEROWNIK AUUKCJI: Stefan SONNEWEND
Zaprzysiężony rzeczoznawca i aukcjonator w zakresie dzieł sztuki na Okręg Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, Obwód Sądu Okręgowego w Poznaniu i Woj. Pozn. Poznań, św. Marcin 39, tel. 55-58.   Pg 6118-49.20

PROSEK
Z KOGUTKIEM
MIGRENO-NERWOSIE
USUWA NAGŁOPOCZYNY
BÓL GŁOWY
MIGRENE NEURALGIE
BOLE ZĘBÓW
GRYPE, PRZEZIĘBIENIA
BÓLE ARTRETYCZNE
STAWOWE, KOSTNE I T.P.
PROSEKI TE WYRABIAJĄ W POZNANIU
TABLETKI
ZAPADAJCIE ORYGINALNY PROSEK
Z KOGUTKIEM

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

Donosimy uprzemie

Szanownej naszej stałej Klientelli i wszystkim przyszłym Odbiorcom o przeniesieniu z dniem 5 grudnia naszego sklepu fabrycznego przy Placu św. Krzyskim 1 z I. piętra na parter tego samego domu (wejście z narożnika). Równocześnie polecamy jako praktyczne podarki gwiazdkowe nasze jakościowo znane materiały na ubrania, palta, smokingi, spodnie i t. p. Nadmieniamy, że do 24. bm udzielamy na wszystkie nasze materiały specjalnych zniżek.

GUSTAW MOLENDĄ i Syn

Poznań, Pl. św. Krzyski 1
wejście z narożnika.
Pg 6115-49.24

Specjalnie dla znawców

anody o wymiarach dwa razy większych. Te wspaniałe anody o niespożytej trwałości: warto obejrzeć nawet o ile się nie kupi. Cena 18.90 zł Mat. Poznań. Składowa 5,7.

Uchwała. W sprawie udrożenia wyplatu Firmy C. Bait w Poznaniu, ul. 27 Grudnia nr. 4, wyznacza się termin na dzień 11 grudnia 1933 r. godz. 11 w gmachu tut. Sądu pokój 29 celem rozpatrzenia wniosku dłużniczek o otwarcie postępowania układowego. Wierzyciele mogą przybyć na powyższy termin celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Poznań, dnia 24 listopada 1933 r. Sąd Grodzki II.   ng 0801

Uchwała. W sprawie upadłościowej nad majątkiem Firmy Ernst Ostwald w Poznaniu, Pl. Wolności 17 uchyla się postępowanie upadłościowe nad majątkiem Firmy Ernst Ostwald w Poznaniu, Pl. Wolności 17 z powodu wyczerpania masy przez końcowy podział. Poznań, dnia 27 listopada 1933 r. Sąd Grodzki II.   ng 0800

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
1 t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11

1. SPRZEDAŻE

300
trzy pokoje debowe, kuchnia dostawcza Fabryka Mebli Rynek Śródecki.   zdg 92 099/100

Plaszcz
chłopięcy na lat 12 sprzedam. — Wieszorek Kraszewskiego 3 mieszkanie 11.   zdg 93 406/7

Wyprzedajemy plaszcz damskie
po każdej możliwej cenie znacznie poniżej cen fabrycznych. Szczywna 1. Przymiemy asynat „Kredyt”
Pg 5914/5-48.94

Piekarnię
zaraz sprzedam w Kozłowie najlepsze położenie. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 718/9

Sprzedam
zaraz skłoty pięczwya oraz restaurację z mieszkaniem śródmieściu z powod. chloroty Oferty Kurjer Poznań. zdg 93 901/2

Mebie
najkorzystniej kupisz w Andrzejewskiego Poznań, ulica Wrocławka 4   dg 2294

Okazyjnie
podarki gwiazdkowe „Lamus” — Strzelecka 1   Pg 6044-57.470

Sprzedam
kotłone gazowa, emalowana trzydziemieniowa z piekarnikami. kilka piecyków żelaznych i kilka garnków porzecznych. Zgłoszenia ul. Naromutowicza 18 Turystowski   zdg 93 761

Akumulatory
6 volt samochodowe sprzedam. Elzad, Dabrowskiego 70,   zdg 93 274

Wózek
dziecięcy tanio. Al. Marcinkowskiego 28, m. 28.   zdg 93 812

Wanę
emalowaną, dobry stan korzystnie. Kwiatowa 5, m. 6,   zdg 93 826

Westfalka
dobrze utrzymaną 65 zł. Wojtasik, Rataje, ul. Katowicka,   zdg 93 815

Pianino
Quant koncertowy, dwa motory japoński pudel, dwa duże lustra, tano. Matejki 58, m. 1.   zdg 93 941

Mebie
najtaniej **A. Baranowski**
Poznań Podgórzna 13.   Pg 5426-23.59

Singera
damska okragle czółenka tano. Szewska 11, mieszkanie 4.   zdg 93 928

Piec
żelazny duży tanio sprzedam. — Skład kwiatów Wrocławka 19.   zdg 93 920

Tylko Wroniecka 24
Tylko Wroniecka 24
Tylko Wroniecka 24
kupicie sie tanio — Szałanki — Klejski — Serwis — Porcelane — Alpaque — Gwazdke — Hurtownia Porcelany (podwórce).   zdg 93 923

Maszynę
krawiecka „Singera” tano. Grobna 29, m. 8.   zdg 93 922

Magiel
regaty tanio Grobna 19, Fryzjer.   zdg 93 918

Transparenty
Żydowska 33.   zdg 93 856

Kolonjalke
magiel towar tanio sprzedam — Adres Kurjer Poznań   zdg 93 839

Okazja
szafa ozdobna, prasa kopijna, zegar składowy, żaluzie szerokość 290 i 196, kramnica 280x78 szafka radiowa różowa umywalnie, szafka nocne powiaty, biurko antyczne etc. Sołtka Stolarska Stary Rynek 46/7.   zdg 93 831

Obuwie
zimowe, sportowe, mocne, tanie — Waza, fabryka obuwia, Wrocławka 15.   dg 2 464/5

Obudowania
do kanału zarnitury klubowe materiały tapczany szylonarka najtaniej Dom Komisowy Wrocławka 6/8   Pg 5411-43.44

Magazyn mebli
Józef Baranowski
Wrocławka 19
Ceny najniższe.   Pg 5427-33.97

Największy wybór Najniższe ceny
Szkła stołowe — Porcelany — Alpaque — Hurtownia Szkła 27 Grudnia 4 I. piętro.   dg 2 295

Parcelę
1147 i 1211 kw. m. okolica nowego Ogrodu Botanicznego przy tramwaju sprzedam Wpłaty ca. 6.000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 93 950

Limuzyna
czterosebowa jak nowa tanio. Oferty Kurjer Poznań   zdg 93 945

Restauracja
przy ruchliwej ulicy w Poznaniu zaraz, korzystnie do oddania. Do objęcia ca. 3.000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 93 679

Westfalka
piec okazjynie. Woźna 16 Komis   zdg 93 893

Tapczan
nowoczesny tanio sprzedam tapicerka Fredry 6, narożnik (przyjmujemy naprawy).   zdg 93 892

Maszyna parowa
system Ahlborn 8 PS, w dobrym stanie korzystnie do sprzedania. Bliższe informacje w firmie Centrala Mleczarska, Wjazdowa 3, telefon 3603.   dg 2 435

Gramofony — Płyty
najkorzystniejsze źródło zakupu F. Palon, Poznań, Woźna 12.   Pg 5 919-49.15

Parasole deszczowe
oraz wszelkie reparacje wykonuje Wytwornia Parasoli Wielka 27/29   dg 2010

Magiel
nowoczesny sprzedam korzystnie. Adres Kurjer Poznań.   zdg 93 729

Skład kolonjalny
mieszkaniami dwupokojowym korzystnie sprzedam Cena 2.200. — Adres Kurjer Poznań.   zdg 93 744

Futro
damskie, wierzch czarny, spód onosy, tanio sprzedam. Adres wskazuje Kurjer Poznański   zdg 93 689

Trzewiki
damskie, zamśwowe nowe 39. — Grochowe Lak 3, 16   zdg 93 693

Rzeźnictwo
z mieszkaniem przy ruchliwej ulicy sprzedam lub zamienie. — Oferty Kurjer Poznański   zdg 93 711

Urządzenie
fryzjerskie na sprzedaż, płyty marmurowe. Czasawa 13/8   zdg 93 712

Piekarnię
sprzedam. Adres Kurjer Poznań.   zdg 93 713

Sprzedam
plaszcz dwa ubrania, Plac Sapieżki 8, m. 11   zdg 93 699

2
plaszcz męskie, jeden żeński, smoking, ubranie tanio. Strusia 5, m. 7.   zdg 93 716

Skład
kolonjalny z materalem na sprzedaż. Wskazuje Kurjer Poznański   zdg 93 717

Wilczyce
czujna sprzedam. Oferty Kurjer Poznański   zdg 93 723

Wyjątkowa okazja
Antykwarium Antoniego Pióra Alje Marcinkowskiego 28, zostani całkowicie zamknięta 31 grudnia 1933 r. Tanio sprzedaje.   Pg 6053-48.120

Fortepian
sprzedam, Szewska 2 m. 3   zdg 93 600

Teki 0.95
Czysz Szkolna 11, Własna pracownia.   Pg 5 753-47.12

Futroko
zakupiańskie wanna do kąpieli wiele innych rzeczy. Matejki 45, m. 6.   zdg 93 057

Futro
nowe męskie 150 zł. Młyn 11, m. 4.   zdg 93 018

Restaurację - kawiarnię
kompletnie urządzeniem mieszkaniem, 2 pokojowym powodu wyjazdu zaraz odstąpię. (Cena 1.000 zł. Adres: ul. św. Wojciecha 14/15.   zdg 93 641

Powóz
kryty (planka) i jeden półkryty, dobrze utrzymane sprzedam — Oferty Wieszona skrzynka pocztowa 12.   zdg 93 805

Skład
kolonjalny centrum sprzedam dobrym biegu Wskazuje Kurjer Poznański   zdg 93 791

Kufer
garderoby Madiera plaszcz damski figura średnia 30, Szwajcarska 21, mieszkanie 17.   zdg 93 783

Okazja
1 para jeleni oswojone, lania w ciąży do sprzedania. Dwór Droźnowiecki w Lubimie G. Śląsk.   zdg 93 725

Samochód
ciężarowy marki „Büssing” z kryta karosa 3-tonnowka, w bardzo dobrym stanie, orzbywie 40.000 km, korzystnie do nabycia. Zgłoszenia Przędzadek I.   zdg 93 726

Dla Pań!!
Materiały jedwabne, crepe mongol, marocan, saten — piękne wzory na opanielu, 30-40% taniej jak w sklepach. Proszę przelonać się św. Marcina 20 II.   zdg 93 696

Fortepian
(skrzydło) do ćwiczeń lub lokalu sprzedam 300 zł. Wierzbicice 10, mieszkanie 7.   zdg 92 850

Singera
damska, jak nowa tanio. Sien-na 10 m. 2.   zdg 93 692

Mahoniowe
pokój stołowy, salonik, sypialnia, biurka, stoły, biblioteki, serwantki, różne inne tanio sprzedaje przed zamknięciem Antykwarium Antoniego Pióra, Alje Marcinkowskiego 28.   Pg 6055-48.123

Obrazy
sztychy, zwanole masywne porcelana dekoracyjna broń starożytna różne inne za bezcen sprzedam amniekiem do 31 grudnia sprzedaje Antykwarium Antoniego Pióra Alje Marcinkowskiego 28.   Pg 6054-48.125

Mechanizmy membrany
igły i wszelkie przybory do gramofonów po cenach najniższych stale na składzie stale na składzie Kastor, św. Marcina 55, dg 2349

„Serwis” — Poznań
27 Grudnia 2 poleca najtaniej samowary maszynki do kawy herbaty.   Pg 0028-48.71

Baczność
tylko kilka dni transport bardzo tanich suńien poleca Salon M6d, Plac Wolności 11 pod filarami telefon 2621   Pg 6 034-57.465

Skład
kolonjalny z dwupokojowym mieszkaniem sprzedam zaraz Adres wskazuje Kurjer Poznański   zdg 93 584

2 piece
szamotowe, żelazne, nowe nr. 2, na sprzedaż Solacz, Wolińska 11.   zdg 93 749

Skład
spożywczy, urządzeniem, towarem, 2 pokoje kuchnia, łazienka, korzystnie Adres Kurjer Poznań.   zdg 93 72

Jadalnię
elegancka, masywna, Młyńska 12, m. 5.   zdg 93 753

Sanaz
aparatus elektryczny, masażu, sprężad lub zamieni na Fön. Górna Włoda 15, m. 4.   zdg 93 909

Dam
maszynny, dochodowy, bieżko tramwaju 10.000 — wpłaty 6.000. Tomczak, Wierzbicice 31.   zdg 93 958

Kompletne urządzenie śrutowni
16 K. M. motor na ropie, sputownik na kamieniu francuskie 1.10 mtr. średnicy, łamacz do kuchen, transmisja nasy sprzedam z powodu wyjazdu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 93 914

Futro
męskie czarne wydra, tanio — Pietrzak, Ogrodowa 4, parter, prawo.   zdg 93 904

Konia
Mickiewicza 32 — 5   zdg 93 894

Skład
bielizny towarów krótkich, do brze proseruacji, centrum sprzedam obiekty około 10.000 zł. Oferty Kurjer Poznański   zdg 93 956

Skład
bielizny towarem — bez centrum. Wskazuje Kurjer Poznań.   zdg 93 886

Ford
okazyjnie sprzedam Skońska 16.   zdg 93 683

Pianino
„Seiler” sprzedam. Szamarzewskiego 12, mieszkanie 3   zdg 93 881

5. KUPNA

Maszynę
pisząca kupie gotówka. Oferty Kurjer Poznański   zdg 93 396

Gabinety — sypialnie jadalnie kupuje
płaci wysokie ceny przyjmując do sprzedaw komisowej dogodnych warunkach Poznańsk. Dom Komisowy Domnikowska 3 telefon 24-42   Pg 8.000-47.96

Maszynę
walizkowa do pisania Oferty cen-na system Kurjer Poznański   zdg 93 675

Pianino
zaraz kupie, Oferty ceną Kurjer Poznański   zdg 93 678

Plaszcz męski
średnia figura kupie Oferty cen-na Kurjer Poznański   zdg 93 797

Kamienię
wpłace 100.000 reszta w roku — Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański   zdg 93 741

Kupię
aparatus do wytwarzania lamonjady. Oferty Kurjer Poznań.   zdg 93 724

Drzewo
opalowe, kartofle kupuje wagonowo. Oferty Strzelecka 3, m. 23   zdg 93 757

Kupię
większa lampo benzynowa do lutowania (podaje cenę). Oferty Kurjer Poznański   zdg 93 819

Kupię
futro karakulowe popielciowe. — Ostrowski, Półwiejska 38 restauracja.   zdg 93 880

Karpie
liny, szczupaki kupie „Gdynia-ryb”, Poznań, Kanaka 7.   zdg 93 871

Kolonjalke
urządzenie towarem 50 — pokój kuchnia 40. Zabikowo Kolejowa   zdg 93 608

6. KAMIENICE

Okazyjnie
sprzedam nowy dom-wille przy tramwaju, dochód roczny 5.456 za 42.000 — wpłaty 30.000. Ratajeck. Stary Rynek 48.   zdg 93 747

Dom
przy rynku dochód 3.700, cena 26.000 — wpłaty 15.000 Administrator Dutkiewicz, Chwałkiewo 70.   zdg 93 659

Wille
jednomieszkanowa nowa kupie. Oferty Kurjer Poznański   zdg 93 759

Kamienię
komfortowa nowa, dochód 5.000 sprzedam 50.000 — Fr. Ratajecka 11 I prawo.   zdg 93 867

Kamienię
komfortowa dochód 6.000, sprzedam 41.000 — wpłaty 30.000 — Gruszczyński, Połtowska 30.   zdg 93 788

Kamienię
nowa składowa dochód 6.700 — wpłaty 25.000 reszta amortyzacja Kossmana, Fredry 6   zdg 93 8767

7. PIENIADZ

Ksiądz
poszukuje pożyczki do 3.500 na trzy lata. Zabójczycze i hploteka złotych w złocie nieruchomości w Poznaniu i 12 proc. Oferty Kurjer Poznański   zdg 93 550

Parcele
sprzedaje pożyczki udziela architekt Radziński Wodna 13, telefon 13-07   zdg 80.579

200 zł
pożyczki na 3 miesiące poszukuje — wysoki procent — posiada stała. Oferty Kurjer Poznański   zdg 93 634

Pożyczkę Narodową
kupie. Oferty Kurjer Poznański   zdg 93 818

Za pożyczkę
2.000 zł dam gwarancję i stała prace czwoliwie i brandz węglowej. Pensja 180 zł. Oferty Kurjer Poznański   zdg 93 939

5 — 7.000 zł
pożyczki przy zastaw hipoteczny poszukuje Zgłoszenia Kurjer Poznański   zdg 93 949

8. DO WYNAJĘCIA

2 pokoje
kuchnia z 2 miejscowym czyszczaniem wynajmie gospodarz Teżowa 28.   zdg 93 705/6

Dwupokojowe
1 pokojowe kuchnia i pokój koryznie wynajmie. Delicje Czeresniowa 13.   zdg 93 616/7

Sześciopokojowe
II piętro blisko naku Wilsona, komfort słoneczne, ciepłe, dobre, centralne ogrzewanie gospodarz. Zgłoszenia Kurjer Poznański   zdg 93 619

Pokój
kuchnia, Rynek Łazarski 45, 2 miejscownie. Oferty Kurjer Poznański   zdg 93 760

Mieszkanie
1 pokój kuchnia z meblami, centrum, korzystnie za zrodą gospodarza Oberzyj do 2-5. Adres wskazuje Kurjer Poznań.   zdg 93 877

Trzypokojowe
komfortowe, czynsz nym 70. — Jezyce wolne. Informacje Metzelski, Podgórzna 6 — 0.   zdg 93 810

500
mieszkań wolnych zlecenie gospodarzy Wojciech 2, mieszkanie 1, zdg 93 98

Jednopoikowe
dwupokoikowe trzyzłotkowe czteropokoikowe czynsz miesięczny. Soda Młyńska 4 - 2, zdg 93 809

Matejki 58
7 pokojowe wolne remontowane, narożnic centrum Parku Wilsona na wodne ogrzewanie. Portier na miejscu albo telefon 7161, zdg 93 800

Dwupokoikowe
z kuchnią i łazienką dom ogrodowy przy ul. Słowackiego, małej podziemi do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 789

2
pokój kuchnia srodmieście. Czynsz 30 z meblami. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 245

2 pokoje
kuchnia na 1 wietrze zaraz do wynajęcia. Wodna 8, zdg 93 778

Trzy
pokój kuchnia III p. gospodarz zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 776

Dwa
do sześciu pokojowe mieszkania wolne Beemes Marcina 74, zdg 93 890

Pięcipoikowe
komfortowe zgóry. Działewskich 7, mieszkanie 7, zdg 93 841

Skład
dwa wystawowe, nadające się na każdą branżę. Focha 32, mieszkanie 6, zdg 2 469

Dwupokoikowe
z kuchnią dwumorzowy ogród, 95 drzew owocowych blisko Poznania 8 kilometrów od zaraz dzierżawa miesięczna 68, ile możności rok naprzód. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 946

9. SZUKA MIESZK.

2-3 pokoi
ewentl. z przynależnościami poszukuje wprost od gospodarza - srodmieście, urzędnik Agencji wykluczeni. Punktualność w płaceniu gwarantowana. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 410

3-4
pokojowego łazienka od 1 stycznia telefon niekonieczny. Zgłoszenia Kurjer Pozn., zdg 93 745

Poszukuje
jednopoikowego od gospodarza, czynsz zgóry, zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 702

2 pokoje
kuchnia rok zgóry, wprost gospodarza. Oferty Kurjer Pozn., zdg 93 704

3 pokojowego
mieszkania z przynależnościami poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 93 708

Bezdzietne
zgóry, pokój i kuchnia lub próżnego pokoju wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn., zdg 93 709

Poszukuje
mieszkania pokój i kuchnia wraz z dwiema kuchniami. Czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 758

Urzędnik
państwowy szuka 2 pokojowego kuchnia za 1/4 rocznym czynszem lub zwrotem kosztów. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 92 037

2
pokój kuchnia poszukuję w okolicy Ostroga. Dzierżawa zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 919

Pokoju
z kuchnią w srodmieściu zaraz wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 2 473

11. POKOJE UMEBL.

Pokój
dla 2 panów na sianowisku w srodmieściu do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 865

Niekrepujący
elektryczność centralne ogrzewanie poważnej osobie od 15 XII. Śniadeckich 30 m. 6, zdg 93 730

Mały
Śniadeckich 22 m. 1, zdg 93 739

Inteligentnym
plac Nowomiejski 5, III, wejście ogrodowe miesz. 30, zdg 93 740

Dwa
pokój nieumeblowane, gaz, woda, elektryczność, osobne wejście od 15 do wynajęcia Jasna 10, m. 8, wejście ogrodowe, zdg 93 690

Dwuosobowy
małżeństwo, Półwiejska 23, I, mieszkanie 6, zdg 93 714

Ładny
Piekary 22/23, mieszkanie 35, zdg 93 720

Bardzo ładny
duży frontowy umeblowany. Rzezypospolitej 9, m. 4, I piętro, zdg 93 666

Frontowy
Jasna 12, drowa Hübnerowa, zdg 93 661

Pokój
ładny słoneczny fortepianem, dobrem utrzymaniem poważnemu panu lub studentowi wynajmie. Marsz Focha 76, m. 6, zdg 93 479

Elegancki
Towarowa 21a m. 23, zdg 93 755

Pokój
elektryczność, Plac Karmelicki la. m. 33, zdg 93 761

Elegancki
utrzymaniem bez Waly Jana III., 11 m. 2, zdg 93 821

Skromny
mały św. Marcin 4, m. 3, zdg 93 825

Pokój
z klatki schodowej panom Matejki 65, m. 3, zdg 93 823

Pokoik
utrzymaniem Ratajczaka 11a, m. 102, zdg 93 822

Jedno
dwuosobowy utrzymaniem lub bez. Zacisze 4 m. 1, zdg 93 820

Umeblowany
Kopernika i parter, zdg 93 772

Rzezypospolitej
9, m. 8, zdg 93 764

Pokój
bezdzietnemu małżeństwu. Łakowa 9, mieszkanie 10, zdg 93 829

Panią
wspólny. św. Marcin 15, mieszkanie 13, zdg 93 828

Czysty
niekrepujący Patr. Jackowskiego 11 - 2, zdg 93 892

Klatka
komfortowy, telefon, łazienka, kaloryfery Maszalska 7a, m. 5, zdg 93 935

Elegancki
pokój niedrogo. Mateckiego 27, m. 5, zdg 93 931

12. SZUKA POKOJU

Próżnego
pokój bezdzietni. Oferty Kurjer Poznański zdg 93 710

Poszukuje
w okolicy Starego Ryнку niekrepującego pokoju z pianinem (25-30 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 93 721)

Klatki schodowej
ciepły, elektrycznością łazienką zaraz. Zgłoszenia podaniem warunków Kurjer Poznański zdg 93 655

13. LOKALE

Ubikacje fabryczne
wraz z małym składem biurom w centrum miasta natychmiast do wynajęcia. Ul. Wroniecka 16, telef. 36-73, zdg 92 889

Dzierżawy czterysta
mórg 7 000, dwieście dwadzieścia mórg 5 000

stopiećdziesiąt mórg 5 000, stoćdziesiąć mórg 4 000 sześćdziesiąć mórg 1 200. Nowak, Poznań Kramarska 15, zdg 93 849-50

Gościniec, kolonjalka
sala pięcipoikowym osiemmorgowym ogrodem, siedemdziesiąć pięć miejsc objęcie 800. Nowak, Poznań, Kramarska 15, telefon 16-89, zdg 93 836-7

Skład
rzeźnicki do wynajęcia. Focha 173, zdg 93 650

Polowanie
najwięcej dającemu z gotówką, warunki w dniu licytacji 17 b. m. Gmina Samoleź, pow. Szamotulski, zdg 93 897

Zaginął
wzgl. skradziono stemple firmowe ostrzegam przed ewtl. nadużyciami. Stefan Górski, Poznań Chwaliszewo 1, zdg 93 933

22. ROZMAITE

Centralne ogrzewanie
solidnie - tanio Stefan Radzimiński, Wodna 18, telefon 13-07, zdg 92 674

Wspólna egzystencja
Starym samotnym chorowitym, posiadającym wiekszą reaność udziela pożyczki, zajmie się administracją uporzadkowaną ewentualnie przejmie za roczną rentą Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn., zdg 92 587

Hemoroidy
Czopki hemoroidalne „Varicol” (z kogutkiem) Usuwają ból pieczenie, swędzenie, krwawienie, zmniejszają guzy (żyłaki). Sprzedają apteki, ng 4514

Marceli Dziennik
Ratajczaka 7 - Wielka 1 kapelusze - krawaty, dz 2 192

Wielka 1 - Ratajczaka 7
krawaty - koszule, dz 2 193

Kapelusze - Krawaty
Ratajczaka 7 - Wielka 1, dz 2 194

Marceli Dziennik
Ratajczaka 7 - Wielka 1 kapelusze - krawaty, dz 2 195

Krawcowa
szyje elegancko, tanio. Św. Wojciech 31, miesz. 9, zdg 93 681

Naprawa lalek
papier - zabawki. Św. Marcin 64, zdg 93 736

Niebywała okazja gwiazdkowa
pończochy skarpetki damskie, męskie, dziecięce, poleca po cenach fabrycznych Fabryka Bielizny - Dom Płócienn. J. Schubert Wrocławska 3, Pg 6 110-48-64

Serdeczna
prośba w imię miłości bliźniego. Dla ubogiej rodziny na b. Wesołym Miasteczku jest potrzebna pierzyna i powłoka. Łaska we zgłoszenia uprasza Wl. Krzyżanowska, Wyspiańskiego 16, m. 3, telefon 67-95 urzędnościowy, zdg 93 756

Wiersze
reklamowe doskonałe kto wykonuje? Oferty Kurjer Poznański, zdg 93 766

Sukienki
szyje fason 10 z Salon mód Sława Aleje Marcinkowskiego 15, zdg 93 840

Wykonuje
elegancko suknie od 8 płaszcz 16 reperuje futra. Gwarna 18 m. 7, zdg 93 889

NAJMNIEJSZA NAWET NIESPODZIANKA NA GWIAZDKĘ może sprawić dużo radości!

PP. kupcy mają możliwość solidnego zarobku, jeśli odpowiednio zareklamują swe wyroby.

Projektami, kliszami i rysunkami służy każdej chwili
DZIAŁ PROPAGANDOWY
Wydawnictw
Drukarni Polskiej S. A. w Poznaniu, św. Marcin nr. 70

„Kurjer Poznański”
„Oreodownik”
„Wielkopolanin”
„Ilustracja Polska”

Telefony: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72

Słoneczny
samotnym małżeństwu Żurawieckiego 13 m. 8, zdg 93 816

Próżny
front Piekary, samotnej Oferty Kurjer Poznański zdg 93 799

Pokój
zaran Półwiejska 11 m. 5, zdg 93 642

Gimnazjastę
z utrzymaniem przyjuje na stancje inteligentna rodzina (Łazarz). Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 93 484

Pokoik
elektryczność, piecyk. Szwaicarska 23 - 11, zdg 93 785

Niekrepujące próżne
dwa pokoje, frontowe słoneczne, wejście klatka elektryczność, gaz, woda, zlew zaraz zgóry Wilda, Spadzista 3, m. 18, zdg 93 927

Ratajczaka
11a, m. 92, zdg 93 775

Młyńska
12 I., prawo, zdg 93 754

Niekrepujący
Zielona 3 m. 5, zdg 93 932

Dwuosobowy
św. Józefa 6, m. 10, zdg 93 782

Pokój
od zaraz. Wolnica 1, 10, zdg 93 917

Ciepły
ładny, niekrepujący. Łakowa 10, I., prawo, zdg 93 915

Pokój
pokój także przyjezdny. Kreta 4 II., prawo, zdg 93 854

Pokój
klatki schodowej. Szyperska 3, mieszkanie 6, rg 4 577

Cieszkowskiego
6 mieszkanie 5 pokój utrzymanie obiady, zdg 93 945

Dwuosobowy
słoneczny Marcina 39 - 6, zdg 93 907

Pokój
Półwiejska 5, m. 7, zdg 93 937

Poszukuje
od zaraz ubikacji z prądem stałym na warsztat techniczny. Zgłoszenia Kurjer Poznański, zdg 93 715

2 pokoi
na pracownię krawiecko-kuśnierską centrum poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 93 872

2 pokoje
frontowe przy św. Marcinie na biuro do wynajęcia. Adres wskazuje Kurjer Poznański, zdg 93 326

Toruń
skład z ubikacjami przy głównej ulicy do wynajęcia. Strzyżewski, Poznań, Dabrowskiego 3, mieszkanie 8, zdg 93 705

14. DZIERŻAWY

Dzierżaw oraz kupna
gospodarstw każdej wielkości dla poważnych przejezdnych reflektantów gotówka spiesznie poszukuje. Mroczkowski, Żydowska 1, wchód Kramarska, r 4 576

15. LETNISKA I UZDROWISKA

Zakopane - Żywcańskie
Kto chce być zadowolony z pobytu w Zakopanem - niech zamieszka w „Oldze”. Najpiękniejsza widoki, kuchnia pierwszorzędna. Nowoczesne urządzenie. Ceny niskie. Żydów nie przyjmują się. ng 7 018

Zakopane-Jaszczurówka
Willa „Tatrzańska” Komfort. Doskonała kuchnia. Ceny niskie. ng 6 888-1

21. ZGUBY

Wykaz
kolejowy nr. 420 371 zgubiono, który uniważniam. Uczciwego znalazcę proszę o zwrot. Poznańska 43 mieszkanie 10, rg 4588/69

Oddartą
czastkę banknotu stużłotowego i dwudziestki zgubiono. Znalazcę chcę podać adres do Kurjera Poznańskiego, zdg 93 576

24. NAUKA

Kursy kroju
szycia, robót ręcznych, warunzi bardzo korzystne. Marji Maglaleny 1 m. 7, dz 2028/9

Kursy
marszałstwa rozpoczynam Aleje Marcinkowskiego 5, mieszkanie 14, dz 88 180

Angielskiego
francuskiego, włoskiego, niemieckiego udziela niedrogo wykwalifikowane osoby - Strzelecka 31, podwórce wprost, II. piętro, -prawo, zdg 91 520

Szkoła Tańców Średzińskiego Strzelecka 3
kurs początkujący 6 grudnia, wdz 93 920

Do języka polskiego
poszukuje korepetytora korepetytorki
Korepetytorki
Korepetycyj
Rutynowany
Francuski

25. MUZYKA
Skrzypaczka
Kwartet
26. ROZRYWKA
Trzy świnki
Londyńska
27 SZUKA PRACY

Pomocnica
Krawcowa
Panienska
Krawcowa
Uczennica
Poslugi
Urzednik
Praczkza
Buchalter - plamistrz

Dziewczyna
Poszukuje
Poslugaczka
Administrator
Kasjer
Osoba
Praczkza
Wychowawczyni

Drogerzysta
250 zł
Piekarz
Krawcowa
Dziewczyna
Praczkza
Czeladnik

Dyrektorka
Potrzebna
Dziewczyna
Młoda służaca
Potrzebna do dworu na Śląsk

TEATRY
Poznań, wtorek, 5. 12.
TEATR POLSKI: Dzisiaj „Fanny”.
TEATR WIELKI (Opera): Dzisiaj „Fatinica”.
TEATR WIEKI KONCERTY SYMFONICZNE: Czwartek, 7. 12. Piąty koncert symfoniczny...

Garzelany
Szofer
Kapeluszniak
Kierownik gorzelni
Fryzjerka
Urzednik
Siedlarz - tapicer

Duży lokal handlowy
Praczkza
Poszukuje
Krawcowa
Bielizniarka
Krawczyni
Administratorka dóbr

Praczkza
Poslugaczka
Nauczycielka
Krawcowa
Za
Młodsza
Poslugi
Kucharka

28. WOLNEMIEJSCA
Wychowawczyni
Ucznia
Poslugaczka
Ogrodniczka
Poslugaczka
Technika

Eufetowa
Fryzjerka
Młodsza
Ekspedjentka
Fryzjerka
Pomocnik
Podróżujący

APOLLO METROPOLIS
NASZE KINA
PROGRAMY NAJTAJNISZE NAJLEPSZE

Poznań, wtorek, 5. 12.
APOLLO: „Pieśń nad pieśniami”
COROSSEUM: „Port San Diego”
METROPOLIS: „Pieśń nad pieśniami”
WILSONA: „Syn Indyj”

Praczkza
Poslugaczka
Krawcowa
Przychodnia
Dziewczyna
Poszukuje
Gospodyni
Dziewczyna
Stenotypistka
Rolnik
Inteligentna osoba
Krawcowa
Kusnierz
Włodarz

Praczkza
Poslugaczka
Nauczycielka
Krawcowa
Za
Młodsza
Poslugi
Kucharka
Fryzjerka
Służąca
Uczniwa
Praczkza
Ogrodnik - strzelec
Strzelec - służący
400 zł
Były
Praczkza
Sierota

Praczkza
Poslugaczka
Nauczycielka
Krawcowa
Za
Młodsza
Poslugi
Kucharka
Fryzjerka
Służąca
Uczniwa
Praczkza
Ogrodnik - strzelec
Strzelec - służący
400 zł
Były
Praczkza
Sierota

Praczkza
Poslugaczka
Nauczycielka
Krawcowa
Za
Młodsza
Poslugi
Kucharka
Fryzjerka
Służąca
Uczniwa
Praczkza
Ogrodnik - strzelec
Strzelec - służący
400 zł
Były
Praczkza
Sierota

Praczkza
Poslugaczka
Nauczycielka
Krawcowa
Za
Młodsza
Poslugi
Kucharka
Fryzjerka
Służąca
Uczniwa
Praczkza
Ogrodnik - strzelec
Strzelec - służący
400 zł
Były
Praczkza
Sierota

Humor zagraniczny

— Mój mąż jest takim krótkowidzem, że musiałam mu zabronić siadać na fotelach, by mi piaska nie zgniótł. (Humorist — Londyn). S. F.

Przedpłata
na miesiąc grudzień 1933 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji 3.20, w agencjach w mieście 3.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu 3.70...

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami...

W wydaniach wielkoalfabetycznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiały poświęcone danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72. filia: Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149.